

DOCUMENTS INÈDITS DEL CONSELL DE CENT SOBRE LA VISITA APOSTÒLICA DE MONTSERRAT (1582-1585) (II)

ERNEST ZARAGOZA PASCUAL

En aquesta segona entrega aportem 26 documents inèdits, procedents del Consell de Cent de la ciutat de Barcelona, concernents els afers i visita apostòlica del monestir de Montserrat, que abasten fins a la mort del segon visitador apostòlic Gaspar Joan de la Figuera. El primer document és un memorial d'advertiments de dit Consell al bisbe Benet de Tocco, primer visitador apostòlic de Montserrat, del juliol de 1584, pel qual els consellers es queixen que els superiors de l'orde, tot i estar el monestir fora de la seva jurisdicció per raó de la visita apostòlica, havien prohibit als monjos catalans escriure, rebre cartes i comunicar entre si els greuges que els havien fet i feien els monjos castellans del monestir, i que els que s'havien atrevit a fer-ho els havien castigat, com fra Joan Mollar, el prior i d'altres monjos i el majordom fra Mateu Lloret, mentre que els castellans podien escriure i parlar lliurement i gastar diners «en fer presents i cartes de recomanació» a favor seu. Per això demanen al bisbe que demani comptes a fra Andrés de San Román¹ de l'administració del terç del

1. Aquest monjo era natural de San Román de Cayón (Cantàbria) i profés de Montserrat, d'on havia estat abat (1570-76), després d'haver estat més de vint anys recaptador d'almoines a Castella i uns quants anys majordom de Montserrat, on gastà

jubileu que a petició del rei el papa havia atorgat a Montserrat per a l'obra de l'església, de les caritats recollides a Castella per a Montserrat i del producte de «d'un ofici de les tendes», que el rei atorgà al monestir i que dit San Román vengué. A més es queixen que en el monestir no es tracta tan bé com abans els pelegrins i per això minven tant la devoció al santuari, com les almoines. Alhora demanen que els faci l'última còpia de l'estat econòmic del monestir enviat als últims capítols generals i que es faci tornar fra Torrella i fra Francisco Sánchez perquè hi diguin la seva. Li demanen també que s'interrogui els «donats, compradors, grangers i d'altres persones, les quals com a testimonis de vista podran testificar moltes coses importants y perço lo abbat y maiordoms han desterrat alguns de dits donats en Cerdenya, Mallorca y altres parts y han despedit molts mossos y traguers, perque no puguen testificar». Així mateix li demanen que no vingui l'abat general a fer l'elecció d'abat abans d'acabar-se la visita. I que mentrestant posi per presidents, majordoms i d'altres oficials monjos naturals de la Corona d'Aragó, al temps que li anuncien que enviaran a Montserrat un representat del Consell perquè sigui testimoni de «les ofenses fetes en dita visita», perquè volen el bé i la pau del monestir i evitar escàndols i no divisió, com els han infamat en la cort alguns monjos castellans amb els seus memorials. A més li retreuen que «los apuntaments sobredits així en los que ara de nou ab lo present memorial se dedueixen com també en los que ab altres memorials li són stats representats fins assí no se ha entés los haja posats en efecte, o altrament respondre y dir en scrit les causes y rahons perque fet no u ha o fet no hu dega... altrament serà forsada de tot donar-ne rahó a Sa Santedad y a Sa Magestat, lo que volría en tota manera escusar».²

22.000 ducats en les obres de l'església actual i la sala de la col·lació. Fou també procurador general de la Congregació a Roma (1565-68), abat de Sahagún (1580-83), Zamora (1568-70) i Sopetrán (1562-65, 1585-88), on morí el 1588, deixant a Montserrat els 2.000 ducats del seu dipòsit particular, Cf. E. ZARAGOZA, *Abaciologi benedicti de la Tarraconense*, Barcelona, 2002, 271-272; B. HERNÁNDEZ, *La reforma de Montserrat a finals del segle XVI. Epistolari del monjo i abat fra Andrés de San Román (1562-89)*, a *Studia Monastica*, vol. 40 (1998) 23-63.

2. Cf. Doc. 57. Sobre el bisbe Tocco, exermità i exabat de Montserrat, Cf. E. ZARAGOZA, *Abaciologi benedicti de la Tarraconense*, Barcelona, 2002, 269-270.

El cas era que els majordoms fra Sebastián de Encinas³ i fra Diego de Frías⁴ l'11 i 12 de novembre de 1584 havien escrit a fra Plácido de Salinas, abat de Salamanca,⁵ certes cartes infamatòries contra el Consell de Cent i fins i tot contra Catalunya i així, els consellers el 5 de febrer de 1585 acordaren demanar que «sien punits y castigats com merexen, (i) que per ço, dites lletres sien comunicades als senyors diputats» i que s'enviï còpia al visitador i que aquest suspengui dels seus càrrecs els majordoms i el prior.⁶

El 22 de febrer els consellers acordaren que Macià Rabassa, notari de Lleida, assabentés el lloctinent general que estava en aquella ciutat del que havia passat –havia mort el visitador– i passava a Montserrat i que es comunicés també per carta al duc de Savoia, al bisbe de Portugal i a Galceran Cahorts i Miquel Bastida.⁷

Interrompuda la visita apostòlica amb la mort del bisbe Tocco, s'acrexieren les dissensions entre els monjos, de manera que per a tractar dels afers de Montserrat, el 23 de febrer el Consell de Cent determinà

3. Sebastián de Encinas era sevillà i profés de Montserrat, on havia pres l'hàbit el 7 de setembre de 1551. Fou majordom de Montserrat en dues ocasions (1562-70, 1576-77, 1580-85), predicador de San Benito de Valladolid (1577-80), visitador suplidor (1565-68), abat de San Zoilo de Carrión (1570-76) y de Sevilla (1592-95) i escrigué –potser era traducció– *De regimini filiorum principum*, que quedà manuscrit. Fou examinador dels estats econòmics dels monestirs de la Congregació de Valladolid als capítols generals de 1565 i 1571. Fou castigat pel bisbe visitador apostòlic perquè mancava certa quantitat de maravedís als comptes de Montserrat, però el capítol general de 1589 «le declaró estar ábil para todo oficio y honor de la religión y tener voto activo y pasivo y estar liberado de todas las penitencias, y aprobó la remisión que el convento de Ntra. Sra. de Montserrate hizo al dicho padre Fr. Sebastián de Encinas de toda la cantidad de maravedís en que fue condenado por el obispo que visitó la casa de Montserrate», Arxiu de la Congregació de Valladolid, a Silos, *Actas de los capitulos generales*, vol. I, f. 380v; E. ZARAGOZA, *Abadologio del monasterio de S. Zoilo de Carrión de los Condes (siglos XI-XIX)*, a Institución Tello Téllez de Meneses, núm. 64, Palencia, 1993, 291-292; Id., *Monjes profesos de Montserrat (1493-1833)*, a *Studia Monastica*, vol. 33 (1991) 340; Id., *Abadologio (1503-1835) y libro de gradas (siglos XVII-XIX) del monasterio de San Benito de Sevilla*, a *Ibid.* vol. 39 (1997) 387.

4. Diego de Frías era natural de Belorado (Burgos) i havia pres l'hàbit a Montserrat el 17 de setembre de 1573, Cf. E. ZARAGOZA, *Monjes profesos de Montserrat*, o. c. 342.

5. Cf. la seva biografia a E. ZARAGOZA, *Los generales de la Congregación de San Benito de Valladolid*, III, Silos, 1980, 53-68.

6. Cf. Doc. 58.

7. Cf. Doc. 59.

nomenar una comissió de vuit consellers, que havien d'informar-ne el Consell de Cent perquè aquest decidís el que s'havia de fer en cada cas. Llavors deu monjos i sis ermitans, sense permís del president del monestir, abandonaren Montserrat i anaren a Barcelona, amb la intenció de demanar empara al Consell de Cent. El 10 de març, reunida la comissió de la vuitena, acordà assabentar el Consell de la sortida dels monjos i ermitans de Montserrat i que Miquel Bastida anés a participar al lloctinent general el que havia passat. A més, determinà aconsellar a dits monjos i ermitans vinguts a Barcelona que tornessin a Montserrat i que si per por no hi volguessin tornar, que els acompanyaria el conseller terç i altres persones, les quals romandrien a Montserrat per a llur seguretat.⁸

L'endemà, 11 de març, la comissió de la vuitena assabentà el Consell de Cent de la vinguda dels monjos i ermitans de Montserrat, que havien estat acollits en el monestir de Sant Pau del Camp, assegurant que havien abandonat el seu monestir només «per salvar llurs ànimes y vides» i vingut a Barcelona «per posar-se sots amparo y protecció dels Concellers».⁹ El mateix digueren en presència del Consell alguns dels monjos i un dels ermitans vinguts. Després d'oïts, es donaren instruccions escrites a Miquel Bastida perquè anés a Lleida a comunicar al lloctinent general el que havia passat i a demanar-li que intercedís davant el rei, perquè el monarca li donés «grata y prompta auditió». També acordaren que el mateix Bastida informés els jurats de la ciutat de Saragossa i els demanés que ells també preguessin el monarca «que envie ab auctoritat apostòlica y en persona constituïda en dignitat ecclesiàstica, que no sia del hàbit de dit monastir ni dels regnes de Castella, perque acabe la visita començada per lo bisbe de Lleyda sospenent primerament los majordom y prior y posant-ne altres que no sien obligats ni inculpats en dita visita assi que ab tota llibertat se pugua inquirir contra dels culpables y axí pugua tenir dita visita lo fi que d'ella s'espere». I el mateix havia de dir al comanador major de Castella, a les altres persones per a les quals li seran lliurades cartes del Consell.

8. Cf. Doc. 60.

9. Cf. Doc. 61. Relata bé tot el que va passar la «*Relación de las disensiones que ha avido en el monasterio de Nuestra Señora de Monserrate y las causas dellas y en el estado en que al presente se hallan*», guardada al fons de la Santa Seu de l'Arxiu del Ministeri d'Afers Exteriors, de Madrid, publicat a E. ZARAGOZA, *Documentos inéditos sobre la visita apostòlica de Montserrat (1584-1613)*, o. c., 96-99.

I al rei: que «envie commissió a algun prelat d'aquesta província per a que continue la visita y aquella acabe y fassa que durant dita visita sia president en dita casa y en lo principi sospenga lo prior y majordom y ni pose altres que no sien inculpats en la dita visita y altres remeys que allí tractarà y li apareixerà sian bastants y estan ja advertits ab altres memorialis que en lo decurs de la visita són stats fets per part d'esta ciutat, los quals dit Bastida s'en portarà.

Més, farà que Sa Magestat veja les lletres de fray Sebastián de Enzinas y fray Diego de Frías y donarà gran sentiment a Sa Magestat de que molt ha sentit esta ciutat lo atreviment han tingut dits frares ab dites lletres».¹⁰

El 12 de març, per ordre del Consell de Cent, s'escrigueren les cartes que Bastida havia de portar als jurats de la ciutat de Saragossa,¹¹ al lloctinent comte de Miranda,¹² al rei¹³ i al comte de Chinchón, tresorer general del rei a la Corona d'Aragó i membre del seu Consell Reial.¹⁴

El 18 del mateix mes vingué a notícia dels consellers que havien estat expulsats de Montserrat alguns monjos i ermitans castellans. Davant d'aquest fet, que evidentment no afavoria la causa dels catalans, el Consell determinà assessorar-se del que s'hauria de fer consultant els canonges barcelonins Joan Vila i Pere Benet de Santa Maria, els doctors en lleis Onofre Pau Cellers i Pau Pla i els doctors en dret Miquel Sarovira, Rafael Masnovell, Francesc Ubach i Joan Castella. Una vegada consultades aquestes persones, el Consell determinà que no tornessin a Montserrat els monjos que residien a Sant Pau i que es comunicés el cas escrivint al rei i al lloctinent general amb tota la rapidesa possible.¹⁵ L'endemà mateix el Consell acordà no escriure res de nou al lloctinent.¹⁶ Però com que el dia següent, 20 de març, arribà precipitadament a Barcelona Montserrat Guardiola, que guardava el monestir de Montserrat per ordre del lloctinent, el Consell determinà enviar-li Rafael Joan Masnovell, Montserrat Llavaneres, Joan Serra i

10. Cf. Doc. 62.

11. Cf. Doc. 63.

12. Cf. Doc. 64.

13. Cf. Doc. 65.

14. Cf. Doc. 66.

15. Cf. Doc. 67.

16. Cf. Doc. 68.

Miquel Josep Cellers amb el prec que volgués referir-los el que havia passat i donar-los el seu parer sobre el que s'hauria de fer per posar-hi remei.

Tornaren de la seva ambaixada els comissionats i referiren al Consell el que els havia dit Guardiola, a saber: «que disapte jus proppasat de nits fra Guillem Anies, un donat francès que està en la granja de la Vinya Nova, en companya de alguna gent armada ere entrat en la mongia de Montserrat ab una càrrega de peix y se ere apoderat de la dita mongia y de les celdes dels monjos, los quals havia pres y de tres en tres y sents fer-los ningun mal los havia trets del dit monastir tant secretament que lo dit mossèn Gordiola ni altres no'n havien tingut algun sentiment, y que après al matí, lo dit mossèn Gordiola ven tanta gent armada tractant-ho molt pacíficament havia procurat que lo dit fra Guillem ne fes anar dita gent... que lo dilluns proppasat tornà lo dit fra Guillem ab molta armada y anà a la instàntia del dit mossèn Gordiola y encarant-li lo pedrenyal y fent-li altres maltractes, volent també contra de ell tirar de la daga, lo tragué y llansà del dit monastir, de hon a peu y sens pendre botes y ab molta pluja, que aleshores feya s'en hagué de anar com de fet s'en anà a Monistrol y après a Tarrasa y així vingué a Barcelona; y lo altre capítol, en quant li fonc demanat son parer y dix: que lo Concell Criminal starà aplegat y si a'n aquell aparagués acerca de asó tornar alguna resposta la tornaria o faria tornarla». El Consell Criminal volia fer justícia contra aquest delictes, però els consellers cregueren millor que el conseller terç acompanyat d'altres vuit consellers, dos per cada estament, a saber: Miquel Doms, Jaume Salba, Joan Casademont, Francesc Arles, Guillem Roig, Joan Soldevila, Damià Rosanes i Pere Comes i l'advocat del Consell Rafael Joan Masnovell, anessin a Montserrat a guardar aquell monestir, solució que acceptà el canceller fins a tant que el lloctinent no disposés altra cosa.¹⁷

S'escrigué també a Miquel Bastida, que estava a la Cort, referint-li el que havia succeït: «que dissapte a XVI del present a les deu o onze hores de la nit alguna gent armada y no's sap verament lo nombre arribà ab un traginer a la porta de la majordomia y feu que lo traginer tocàs en dita porta y fes obrir, y entrant lo traginer entraren dits homens, los quals anaren per tot lo monastir de celda en celda y les feren obrir, y als frares qui en elles staven los feren exir del dit monastir y fins a

17. Cf. Doc. 69.

Santa Cecília y allí los donaren mules i diners y gent qui els acompanyàs y els ne feren anar, diense mes avant que assó feren ab tanta poca remor ni ruydo que lo magnífich mossèn Guardiola que allí stave en dit monastir no en sentí cosa ninguna y que es feu sense fer dany ni mal a ninguna persona, axí dels monjos com dels donats que tragueren de casa; los monjos y altres que de dit monastir han tret diuen que són vint y dos y ab ells no y és lo prior; fins en aquesta hora no havem sabut quin camí aporten ni ahont van.¹⁸

La relació anònima del fons de l'ambaixada espanyola a Roma diu: «tres donados de la mesma casa y por caudillo un fray Guillem, de naçión francés, solicitado y rogado (a lo que se puede creer) de otros assí religiosos como seglares, haviendo hecho secretamente junta de número de gente y entre ellos mucha façinorosa y perdida, a la medianoche con el ardid que tubieron de llevar por fuera al traginero que les solía llevar el pescado, al que constriñeron que llamase para que le abriessen, entraron en la casa con violençia y fuerça, parte entraron por la mayordomía y parte por la yglesia, rompiendo con las mazas de hierro y otros instrumentos que trayan las puertas que no estaban abiertas, y de allí se fueron al dormitorio, y cerrando con los cerrojos las puertas a todos los monjes, fueron después sacando con violençia a los castellanos que traían por memoria, que eran 27, dexando otros de la misma naçión sin decirles nada, a los quales, 40 vandoleros, con maltratamiento y amenazas, sacaron del monasterio parte a pie y parte a cavallo, y assí los llevavan para sacarlos fuera de Cathaluña para que se viniessen a Castilla, y llegados que fueron junto a Çervera, las personas que el Virrey avía embiado para que los detubiessen juntamente con el veguer de la dicha villa de Çervera, los libraron huyendo los que los llevavan... y los volvieron azia el monasterio de Monserrate, si bien los vandoleros que allí avían quedado no les consintieron que entrassen, excepto cinco o seys, los más moços, que tampoco quisieron después quedar en la casa por no tenerse por seguros, y los demás truxeron al priorato de San Pablo desta ciudad de Barcelona, y los monjes catalanes y de la Corona de Aragón mudaron todos los offiçios que tenían los castellanos y los repartieron entre sí».¹⁹

18. Cf. Doc. 70.

19. E. ZARAGOZA, *Documentos inéditos sobre la visita apostólica de Montserrat (1584-1613)*, o.c., 98.

Per part seva, els del Consell de Cent diuen a Bastida: «Aquesta novetat nos ha donat pena molt gran, com tenim dit per les causes sobredites y també perquè no està en mà nostra de poder remediarmo de la manera que voldriem y reparar lo dany que aquella santa casa ha rebut com és de nostra voluntat, y en fins assí no havem entés que en aquesta cosa (sia) concert particular dels vehins de Montserrat, sino que creyem que és concert d'alguns donats que sens saber-ho los monjos naturals de esta Corona, dassí mateix ho han fet fer». I que digui al rei: «que lo vertader remey, reparo perpetuo y durador, és que Sa Real Magestat se servesca de enviar qui acabe la dita visita y fasse justícia que aleshores serà fàcil tornar ajuntar-se los uns y los altres en lo dit monastir».²⁰

Fra Luis Vaca, testimoni *de visu* dels fets de Montserrat, a la declaració jurada que feu a Celanova el 1588, responent a un qüestionari de 19 preguntes, afirma repetidament que la culpa de tot el que va passar a Montserrat l'any 1585 era de fra Mateu Lloret, majordom de Montserrat, que propicià l'anada dels monjos i ermitans catalans a Barcelona i l'expulsió dels castellans de Montserrat, amb l'ajut dels malfactors de la banda del Vidrierat, a qui rebia en les granges del monestir.²¹

De la mateixa opinió era l'abat general de la Congregació, perquè assegura a Felip II que: «la provança que se ymbió, bastante es para dalle galera», al temps que li demana que el reclogui en algun castell de Nàpols, «de tal manera que en Montserrat pierdan la esperança de tenerle por morador y el poder comunicalle».²² Cosa que concedí el monarca, perquè sabem que Mateu Lloret fou deportat i empresonat a Nàpols (1585). Pogué evadir-se de la presó i es refugià al monestir de Monte Cassino, on fou predicador i escriví diverses obres sobre història. I morí a San Liberatore di Maiella el 30 de agost de 1622, essent abat titular de San Salvatore dei Castelli per concessió de Pau V (1610).²³

20. Cf. Doc. 70.

21. E. ZARAGOZA, *Documentos inéditos sobre la visita apostólica de Montserrat (1584-1613)*, o.c., 101-106.

22. Cf. E. ZARAGOZA, *Los generales de la Congregación de San Benito de Valladolid*, III, Silos, 1980, 129.

23. Mateu Lloret era natural de Cervera (Segarra) (ca.1550). Era nebot del benedictí i escriptor bíblic Jeroni Lloret (Lauretus) i havia pres l'hàbit a Montserrat el 31 d'octubre de 1569. Fou majordom de Montserrat. Estant a Itàlia escriví diverses obres de caire

El Consell de Cent, el 24 de març de 1585 acordà per una part demanar parer al canceller i a la seu i monestirs barcelonins pregàries perquè es poguessin solucionar els problemes de Montserrat.²⁴ Per part seva, el lloctinent el 22 del mateix mes havia enviat una carta des d'Igualada, ordenant que els monjos castellans expulsats de Montserrat es reunissin en una granja veïna del monestir per a descansar i després tornessin a les seves cel·les. Però el 24 del mateix mes el Consell féu portar la carta al canceller tot demanant-li que intercedís davant del lloctinent, perquè de tornar a ajuntar a Montserrat els monjos castellans expulsats i els catalans que estaven a Sant Pau «poden seguir-se inconvenients, i que es consideri molt».²⁵

Llavors, de part del diputat de la vila de Cervera, el Consell rebé la notícia del robatori de 8.000 lliures d'almoines que en quatre càrregues es portaven a Montserrat i el Consell acordà el 26 del mateix mes comunicar-ho a Bastida perquè en donés part al rei.²⁶ L'endemà el Consell determinà escriure al conseller terç que estava a Montserrat, que fes fora del monestir tota la gent armada, llevat de la que hi havia amb el veguer de Manresa, per ordre del lloctinent.²⁷ El 4 d'abril acordaren enviar a Montserrat Miquel Bastida, que hauria ja tornat de la Cort, i Miquel Doms, perquè tractessin amb el conseller terç els afers de

històric, algunes de les quals foren impreses, com ara: *De vera existentia corporis sancti Benedicti in Cassinensi ecclesia deque eiusdem Translatione* (Nàpols 1607); són seves les vides de sant Benet, sant Plàcid, sant Maur i sant Lleó Ostiense, que van al davant de l'obra: *Chronicon antiquum Sacri Cassinensis olim Leone Cardinali et Episcopo Ostiensi conscriptum* (Nàpols 1616); *Disputatione demanachatu S. Gregorii Magni, sub regula S. Benedicti* (Nàpols 1616 o 1619). Quedaren manuscrites i es guarden a Monte Cassino: *Tractatus de divinis auxiliis; Index rerum notabilium sancti Augustini; Vidas de San Guinison y San Januario*, sants espanyols i un sermonari; J. PÉREZ DE URBEL, *Varones insignes de la Congregación de Valladolid*, Madrid, 1967, 151-54; E. GATTULA, *Historia abbatiae Cassinensis per saeculorum seriem distributa*, Venècia, 1733, 750-51; E. ZARAGOZA, *Los Generales de la Congregación de San Benito de Valladolid*, o. c. III, 84,129; IV, 430 i *Monjes profesos de Montserrat (1493-1833)*, o. c. 341; *Diccionari d'Història Eclesiàstica de Catalunya*, II, Barcelona, 2000, 504.

24. Cf. Doc. 71.

25. Cf. Doc. 72 i 76.

26. Cf. Doc. 73.

27. Cf. Doc. 74.

Montserrat i que Doms tornés per informar-ne el Consell.²⁸ I una vegada informat el Consell, aquest el 16 d'abril acordà deixar a l'albir de dit conseller terç quedar-se a Montserrat o tornar-se'n a Barcelona.²⁹

El 24 de maig, el Consell determinà enviar al rei Felip II el memorial de la visita, tot demanant-li que ordenés a l'abat general de la Congregació de Valladolid que fes tornar els monjos naturals de la Corona d'Aragó professors de Montserrat que havien estat enviats a diversos monestirs de Castella.³⁰ I encara el 17 de juliol acordaren demanar al rei que atorgués el punts inclosos en la súplica de fra Jaume Negre, prior de Montserrat.³¹

Per a continuar la visita fou nomenat el canonge regular de Sant Agustí i electe bisbe de Lleida, Gaspar Joan de la Figuera, el qual reprengué la visita el 28 d'octubre de 1585. L'1 de novembre, el Consell acordà enviar-li com a ambaixadors Miquel Doms i Rafel Sabata.³² I el 16 del mateix mes, acordà enviar una carta credencial a Galceran Cahors perquè, estant aquell en les Corts de Montsó i havent-se ofert espontàniament a tractar dels afers de Montserrat, volia que el Consell de Cent li permetés fer-ho en nom de la ciutat, cosa que se li concedí, advertint-li, però, que no se li pagaria cap despesa per les seves gestions.³³

Fins aquí arriba la documentació aportada. Volíem publicar també la continguda en els volums núm. 95 de *Deliberacions* del Consell de Cent (30-XI-1585 a 30-XI-1586) i núm. 64 de *Lletres closes* (20-XI-1584 a 18-VI-1591), però pel seu pèssim estat de deteriorament no ens ha estat permès ni tan sols veure'ls. Caldrà esperar-ne la restauració per a les kalendes gregues, perquè es pugui consultar i extreure'n els documents que ens falten relatius a la visita apostòlica de Montserrat. Dit això en descàrrec de part nostra, hi afegirem que el visitador La Figuera morí enverinat a Montserrat el 13 de febrer de 1586 i que fou el bisbe de Vic, Joan Baptista de Cardona, qui proseguí la visita el 22 de juny de 1586 i l'acabà feliçment el 25 d'octubre del mateix any, després d'elegir abat el 8 de setembre Joan Campmany. L'abat comunicà

28. Cf. Doc. 75.

29. Cf. Doc. 77.

30. Cf. Doc. 78.

31. Cf. Doc. 79.

32. Cf. Doc. 80.

33. Cf. Doc. 81.

al Consell de Cent el seu nomenament i el Consell, el 30 del mateix mes li envià una carta congratulant-se de la seva elecció.³⁴ I el 14 de novembre següent, amb ocasió d'un possible empestat vingut de la Vall d'Aran a Monistrol, el Consell li demanà una còpia de l'acta de la visita apostòlica,³⁵ que és de suposar que la hi envià. El cert és que finalment el monestir es pacificà, com escriu el mateix abat a Felip II en carta del 22 de gener de 1588, dient-li: «ay mucha quietud y paz y en todo conformidad sin parcialidad alguna», al temps que li anuncia que li envia el guixolenc fra Antoni Jutge, majordom de Montserrat, el qual l'informarà detalladament de tot.³⁶

D'aquesta famosa visita apostòlica de Montserrat, en queden les ordenacions que de llavors endavant i amb poques variacions regiren l'elecció dels abats i els altres càrrecs oficials del monestir seguint l'alternativa de Corones (d'Aragó i Castella). D'aquesta visita, nosaltres en coneixem dues còpies del segle XVIII inèdites —llevat de la part corresponent als ermitans—³⁷ totes dues a Silos, una a l'arxiu del monestir (Ms. s/n) i l'altra a l'arxiu de la Congregació, Documentació vaària, vol. XI, fols. 132r-168v.³⁸

Esperem que aquesta documentació serveixi per a aclarir una mica més la situació interna de Montserrat, que propicià la visita apostòlica, els fets dolorosos que acompanyaren el seu procés, les dificultats per a trobar solució als problemes i la intervenció decisiva del Consell de Cent de la ciutat de Barcelona.

34. Cf. Doc. 82.

35. Cf. Doc. 83.

36. Cf. E. ZARAGOZA, *Documentos inéditos sobre la visita apostólica de Montserrat (1584-1613)*, 99.

37. Que correspon als núms.131-157, publicada per mi mateix a *Actas de visita de los ermitaños de Montserrat (1576-1830)*, a *Studia Monastica*, vol. 20 (1978) 80-89.

38. E. ZARAGOZA, *Catálogo del fondo monástico catalán del archivo de Silos*, a *Ibid.*, vol. 25 (1983) 117, 124.

DOCUMENTS

57

Memorial d'advertiments del Consell de Cent de Barcelona al bisbe Benet de Tocco, que passava la visita apostòlica a Montserrat. Barcelona, juliol de 1584.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 63 (1582-84).

Memorial. Illustríssim y reverendíssim señor: Los magnífichs concellers de la ciutat de Barcelona ab altres memorials han representat a V. S. Ill. les justes causes per les quals ses són moguts a supplicar a la Real Magestat del rey nostre señor fos servit procurar ab Sa Santedat manàs provehir de convenient y competent visita per medi de la qual nostre Senyor sie servit en aqueix monestir de Montserrat, y casa de tanta santedat y devotió sie conservada en tan bon estat com convé que tinga y assó mateix és stat causa continua e cosa tan ben comensada que dits mangífichs consellers are últimament hajen scrit a Sa Magestat suplicant-lo sie servit manar provehir sobre dels capítols contenguts en lo memorial, còpia del qual y de la lletra que a Sa Magestat se ha scrita se dóna també ara apart a V. S. Ill. ab lo qual veurà V. S. Ill. Que no es la intentió de la ciutat de Barcelona sino ajudar y preparar camí pera que la veritat de les justes queixes que són stades proposades primerament davant Sa Magestat y a més davant V. S. Illustríssima se veja entenga y prove que per falta de degudes diligencies no reste esta veritat ocultada y amagada, no obstant que lo contengut ab lo sobredit memorial sie stat ja devant V. S. Ill. deduhit a major cauthela, y perque en tot temps aparega de les dligencies que esta ciutat ha fetes, tornen dits magnífichs concellers deduhir davant V. S. Il. Tot lo contengut en lo sobredit memorial, supplicant ab tota instàntia li plàcie fer provehir com en qui sen dels capítols de dit memorial és contengut.

Ultra de les coses que ab lo sobredit memorial estan deduhides se offereixen particulars agravis molt perjudicials als actes y bona conclusió de la visita de V. S. Ill. fahedora y als monjos y altres naturals del regnes de Aragó que resideixien en dit monastir, los quals agravis encara que algunes voltes són stats representats a V. S. Il. no sols no són stats remediats, però encara han augmentat y de cada dia són majors y entre ells és molt principal lo que se entén públicament y es diu que lo reverendíssim abat ab manaments nous penals y comminations de censuras ha prohibit als dits monjos naturals de la Corona de Aragó poder scriure en ninguna manera ni per ninguna vía los agravis que así s'els fan atemoritzant-los, estant V. S. Il. actualmente visitant la dita casa, no obstant que és cert que per lo que toca a dita visita són exempts y fora de jurisdicció de sos prelats y els és lícit y permés quexarse a V. S. Ill. de dit abat y sos ministres y per les proves de les quexas secar los medis que sien menester y és cert que estan tan opprimits los naturals

d'esta Corona y temoritzats que no sols no poden scriure ni rebre lletres, però encara no poden parlar ni comunicar entre sí sos agravis y si parlen los castigan com se's en lo fet de fra Joan Mollar y en lo del prior segon y de altres y també en haver enviat a cercar a fra Matheu Loret y detenir-s'el aquí, lo que s'entén ésser molt al contrari ab los castellans, los quals no sols tracten entre sí e scriuen y se aconsellan per a impedir la visita y occultar la veritat, però encara envian cada dia despatxos per a la Cort y per a Roma gastant en assò molts diners y en fer presents o per haver cartas de recomendació per a V. S. II. y favor per a exir ab llur pretentió y axí se ha entés que ara poch ha en Montserrat ha estat un passamaner d'esta ciutat guarnint 400 rosaris, dotze dotzenes de estoxs y 100 mides de N. S. tot ab passamans d'or y seda y ab ses perilles al cap y tot açó per enviar a Castella gastant molts diners y en moltes altres coses molt infructuoses y per altra part van manllevant per a menjar y està empenyada la casa com V. S. II. bé sap. Per ço supplican dits magnífichs concellers sie servit de nou informar-se de dites coses, de tal manera que y aja tota qualitat y tingan los naturals la llibertat que deuen tenir y tenen los altres de deduhir y provar sa justítia y castigar los sobredits excessos.

Més avant supplican dits magífichs concellers a V. S. III. sie servit demanar los comptas a fr. Andreu de Sant Romà del procehít del terç del jubileu que Sa Magestat feu mercè per la obra de la yglésia y per saber la veritat del que valgué, sa serversca suplicar a Sa Magestat mane donar dels llibres de la real comptadoria lo que valgué dit jubileu, y també suplican a V. S. II. sia servit pendre los comptes de dit fr. Andreu de Sant Romà de les caritats de Castella fetes a dita casa de Montserrat, que són molt gran quantitat y del procehít de un offici de les tendes que Sa Magestat feu mercè a dit monastir de Montserrat, lo qual offici dit Sant Romà vené. Y també sie servit demanar-li compte dels pesents (que) ha enviats a Castella, essent ell en Montserrat y dels que ha rebuts estant en Cort y veure quina clarítia y descàrrech hy ha d'ells en los llibres de la majordomia.

Item, representan dits magnífichs concellers a V. S. II. lo gran dany que reb lo monastir de Montserrat per lo mal tracte que de algun temps ensà se fa als peregrins y altres qui visitan a Nostra Señora en aqueix monastir y en particular ab lo que de poch temps ensà se fa en escorcollant-los si aportan pa y altres coses, perque és cert que per rahó de dit mal tracte se diminueix la devotió y molts dexen de fer las caritats que acostumaven fer, per ço que sia V. S. II. servit de informar-se de dit excès y de dit dany, que és molt notable, y manar que no's facen dites novetats y que's tinga compte en receptor y hospedar ab la charitat y amor que convé y han acostumat, maiorment ab los naturals del regne, los quals ab majors charitats sustentan los gastos de dita casa com és.

Ab tots los memorials a V. S. II. Per part de dits magnífichs concellers donats és stat deduhít y supplicat fos V. S. II. servit manar venir un trellat dels stats que ha aportats aquesta casa de Montserrat als capítols generals de alguns anys a esta part, per veure si conformen ab los que assí se són donats y fer també venir a fr. Torrella y fr. Francisco Sánchez, qui en los capítols y

advertiments donats per esta ciutat poden molt ben dir y testificar, y per ser coses importants se torna a repetir ab lo present memorial y se li torna a suplicar porque en tot temps conste y aparega d'esta diligència.

E per lo mateix effecte y causa se torna a suplicar a V. S. II. se servesca de interrogar a tots los testimonis sobre tots los capítols dels memorials per part d'esta ciutat a Sa Magestat y a V. S. III. donats, y que si alguns testimonis no seran stats sobre tots los dits capítols interrogats plàcia a V. S. Illustríssima tornar-los a pendre y sobre los capítols de que no són stats interrogats de nou interrogar-los y pendre la depositió dels donats, compradors, grangers y d'altres persones, les quals com a testimonis de vista poden testificar moltes coses importants y per açó lo abbat y maiordoms han desterrat alguns de dits donats en Cerdenya, Mallorca y altres parts y han despedit molts mossos y traginers, porque no puguen testificar lo que molt de real saben y mane V. S. III. enviar a cercar los que entendra poden depositar sobre dita visita y majorment sobre lo memorial que ab V. S. III. fou donat en lo mes de juny proppassat y ab memorial particular de testimonis y los que ab la depositió dels testimonis que han depositat y testificat són citats y ab ses depositions nomenats, entenent que no fent-ho V. S. III. restarà esta ciutat devant Sa Magestat sens càrrech, pus té fetes les diligències porque en altra manera y no fent-se bon prosès podria Sa Magestat en alguna cosa inculpar la present ciutat de negligència, la que preten no tenir.

Entenent los magnífichs consellers la importància de la visita que V. S. II. per alguns dies sta fent y que's podria molt perturbar si lo reverend pare general vingués ni enviàs per fer abat y lo dany que de tal electió no essent concluida la visita se seguiria, an suplicat a Sa Magestat mane que no vinga dit general ni fasse electió de abat que primer no sie feta dita visita, ans bé que V. S. II. fassa president y majordoms y altres officials, y acabada dita visita V. S. III. assistesca per la electió de abat y per ço si menester serà haver de Sa Sanctedat o de son nuntio apostòlich bastant poder, y com sie molt cert que per a president abat y altres càrrechs ha en aqueix monastir personas de la Corona de Aragó molt benemèritas y hàbils y que han tingut en la religió càrrechs importants, supplican a V. S. III. sie servit fer electió pera dits càrrechs de dits nostres naturals, com sia així just y conforme a tota rahó y justícia. Endemés que té V. S. III. molt particular notítia que les pocas voltes que han tingut nos naturals tals càrrechs han tan ben administart, que an reparats molts danys que altres havien fets y han desempenyada la casa y l'an tornada al bon estat.

Item, com sia cosa certa questa visita apostòlica que V. S. III. té en mans se és obtinguda a instància d'esta ciutat y així és haguda per part instant y de justícia a la part instant se dega comunicar, y és stada molt justa la demanda que ab altres memorials s'es feta a V. S. III. demanar almenys inspecció per a la persona que esta ciutat assenyalarà de las offensas fetas en dita visita, porque se veja lo que més avant se deurà fornir y provar, y assó se torna a demanar y suplicar a V. S. III., offerint-li que la persona que per açó se deputarà serà tal que no's podrà tenir d'ella sospita que divulgue en perjudici

ni de sa autoritat dels inculpats cosa alguna que tal es stada sempre la intentió d'esta ciutat y no com molt voluntàriament y fora de deguts tèrmenes han valgut dir alguns frares castellans en la cort de Sa Magestat, que esta ciutat ha vogut infamar o desacreditar los religiosos d'aqueix monestir, perque és molt cert que és stat forsat a dita ciutat fer estas parts y com a forçada fer estas diligèntias, perque no s'acabàs de perdre la devotió de tan santa casa ni s'arruinhàs casa que tant convé al servey de Déu sia conservada, y com ha molt notori que qui no fa lo que deu se desacredita a sí mateix, com han fet los qui ab lo memorial sobredit dat a V. S. Ill. en lo mes de juny proppassat són nomenats y altres gastant en dits scàndols y cosas de mal exemple molts milanars, tenint com tenen lo diner de dita casa en fama, y que qui procura se corregesca lo mal fet no és causa de infàmia ni de mal crèdit, sino que és autor de bé y fa lo que's deu al servey de Déu, de Sa Magestat y benefici de aquella sancta casa, no ha de entendre V. S. Ill. ni creure que esta ciutat vaja tras de alterar la terra contra dits religiosos no naturals, com li han volgut donar, entenen los que procuran lo dany y la ruyna de dit monastir, que lo offici que los magnífichs consellers de esta ciutat an sempre fet és stat apassiguar los danys y evitar scàndols com convé al servey de Déu y no alborotar ni alterar; y les diligènties que en açó se són justament fetes són també perque entenga V. S. Il. que esta ciutat ha enprés deit negoci y molt de veras, entenen sempre continuar y perseverar la instàntia que té comensada fins a tant que veja sia posada en dita casa lo remey convenient per obviar la total ruyna y destructió de aquella. Suplican per ço los dits magnífichs consellers a V. S. Ill. sia servit posar en efecte y degudament provehïr en los apuntaments sobredits així en los que ara de nou ab lo present memorial se dedueixen com també en los que ab altres memorials li són stats representats, que fins assí no se ha entés los haja posats en efecte o altrament respondre y dir en scrit les causes y rahons perque fet no u ha o fet no hu dega, perque esta ciutat pretén que haver-ho deixat y deixant-ho de fer S. V. Ill. no pot ser sens molt gran dany de dita visita y de la prova certa de la veritat, la qual esta ciutat pretén provar y ha deduit a Sa Magestat, altrament serà forçada de tot donarne rahó a Sa Santedad y a Sa Magestat, lo que volria en tota manera escusar y per ço rebrà en mercè rebrer-ho de mà de V. S. Il. del qual sempre ha tingut gran confiansa.

Resolució de la comissió del Consell de Cent per als afers de la visita de Montserrat, sobre dues cartes infamants per a la ciutat de Barcelona i per al Principat de Catalunya, escrites pels majordoms de Montserrat a fra Plácido de Salinas. Barcelona, 5 de febrer de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 22r.

Los magnífichs señors concellers, lo terç absent de la present ciutat y la maior part de la vuytena, per lo Concell de Cent elegida per los negocis del monastir de Montserrat, ajuntats dins la casa del magnífich conceller en cap, situada en lo Born, deslberaren per quant se han trobades unes lletres, la una de fray Sebastián d'Alsinas y l'altra de fray Diego de Frías, dirigides a fra Plácido de Salinas ab orde de San Vicente de Salamanca, en Madrid dades, ço es, la de fray Sebastián de Alsines de honse de nohembre y l'altra de fray Diego de Frías, de dotze del mateix mes, frares de Montserrat, en les quals s'ha trobades scrites algunes coses molt periudicials e infamatòries no sols de la present ciutat pero encara del present principat de Cathalunya, les quals no sols no's poden posar en disimulatió, però encara sie molt necessari que los qui aquelles han scrites com scandallossos inquietos sien punits y castigats com merexen, que per ço, dites lletres sien comunicades als senyors diputats, per a que enteses aquelles miren per llur part lo que poden y deven fer a dita causa y que ans de totes coses se procur que devant dits diputats s'en prengue verificatió ab testimoni verificat la lletra dels qui han fetes aquelles y verificades sien comunicades al lloctinent general, y que après dites lletres sien amonestades, originalment el senyor bisbe de Leyda, extraiudicialment y no affecte de exhibirles, ni que sobre lo contengut en aquelles se demane justítia, com entenga la ciutat demanarla en altra part ahont més li consingne, sino tant solament perque veja lo señor bisbe que dites lletres són scrites la una de mà de fray Sebastián de Alsina y l'altra de mà de fray Diego de Frías, y que en ninguna manera dexen dites lletres originals en mans de dit senyor bisbe, ans bé que particularment se scriga al dit senyor bisbe, que lo que és tramés va ab espres orde de no dexarles. E més lo qui anirà ab una scriptura se li diga que ab altres scriptures se li han representat lo dany que resulta de estar en sos càrrechs los maiordoms y prior, los quals danys seran maiors si ell s'en va de dit monastir, y que per ço, se li deu llevar dits maiordoms y prior, segons que al compliment se li dirà ab la scriptura que a dita causa se li presentarà proferint-li ab aquella de tots los danys de que s'en poden seguir y que per dit efecte se fassa una lletra de crehensa a favor del qui serà tramés.

Elecció per part de la comissió del Consell de Cent per al seguiment de la visita de Montserrat, de diverses persones perquè vagin a informar-ne el lloctinent general, el duc de Savoia i el bisbe de Portugal sobre els afers de Montserrat. Barcelona, 22 de febrer de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85) fol. 45v.

Los magnífichs señors concellers, lo terç absent, y la maior part de la vuytena dels negocis del monastir de N. Señora de Montserrat, convocats y congregats en la casa del conceller en cap, situada en lo Born, feren les desliberacions següents:

Primerament feren desliberatió y conclusió, que per part de la present ciutat se presente al excellent lloctinent general del present principat de Catahalunya un home per fer lo que sa excelència ordenarà acerca del que ocorre al presente per los negocis del monasteri de la Verge Maria de Montserrat, e incontinent feren dictió y nominatió de la persona del discret en Macià Rabassa, notari de Leyda.

Més, féren desliberatió y conclusió que se envien per part de la present ciutat a informar al seremíssim duch de Savoya per lo negocii del demunt dit monasteri y així mateix al r. bisbe de Portugal. Encontinent feren electió y nominatió de mossén Galceran Cahorts y de mossén Miquel Bastida.

Més féren desliberatió y conclusió que a bon compte sien pagades sinquanta lliures al demunt dit Macià Rabassa per compte ordinari o extraordinari per tractarse de coses de libertats y privilegis.

Acords de la comissió del Consell per als afers de Montserrat, en ordre a enviar un representant al rei i que els monjos i ermitans vinguts de Montserrat hi tornin fins que el rei disposi el que s'ha de fer per posar remei als problemes de Montserrat. Barcelona, 10 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 52v.

Los M. S. concellers, lo segon y quart absents, y la maior part de la vuytena dels negocis del monastir de N. S. de Montserrat, convocats y congregats en

la casa del magnífich conceller en cap, situada en lo Born de la present ciutat, féren deslberatió: que com se tinga antés monjos del monastir de N. S. de M., naturals del present principat de Cathalunya, y los de la Corona de Aragó stiguen dies ha y al present ab grans trevalls y expressions y tals quals és stat forçat dexar lo dit monastir e sie cosa molt greu que semblants coses se seguesquen y ser rahó sia se provehesque de algun remey just y saludable, atentent maiorment que la visita comensada per autoritat de la santa sede apostòlica por lo r. señor bisbe de Leyda, de bona memòria, no és finida y per conseguent star en protectió y sots la dita sede apostòlica, per ço y altrament instants y una altra deslberatió per ella feta de XXIII de febrer proppassat féren deslliberatió y conclusió, que totes les dites coses sien presentades en Concell de Cent jurats, en lo qual dites vuy persones ho la maior part de elles deduhiran largament lo que ocorre de aquelles y dit Concell de Cent ne farà la conclusió y deslberatió a ell ben vista.

Lo dit Concell enteses dites propositions e vists e oïts dits monjos y ermità, los quals eren entre tots setze, ço és, deu monjos i sis ermitans, los quals oïts han causat al present Concell gran dol y compatió dels agravis en aquella casa de Montserrat passaren y patien, per los quals son stats forsats de dexar aquella tant contra llur voluntat, per la devotió tenien en aquella y per los molts anys havia y staven y residien, que algu de ells havia més de cinquanta anys, bé que no pot ser sens molt gran ocasió, vist los aspectes de llurs persones y lo sentiment feren en lur parlament, féren per ço y altrament deslberatió y conclusió que los magnífichs concellers y vuytena ja elegida per a dits negocis de Montserrat, tinguen ple y bastant poder com de y ab lo present donen y tal y tant qual y quant lo present Concell. L'altre de trametre a Sa Magestad lo magnífich mossén Miquel Bastida, ciutadà de la present ciutat, com a persona que sta al cap de dits negocis y altres persones si'ls apparrà per a suplicar e informar a Sa Magestad, y que dit mossén Bastida conferesca dit negoci ab lo excelentíssim lloctinent general de Sa Magestad en lo present principat de Catalunya, vuy absent de la present ciutat y supplicarlo vulla intercedir a Sa Magestad per dit negoci y que entretant los mangífichs concellers procuren los medis que millors los apparrà per a que los pares són vinguts assí vullen anar al dit monastir y si per temor del perill axí de la salut de llurs ànimes com de llurs vides recusassen de voler tornar a dit monastir de Montserrat, que en tal cas, lo magnífich conceller ters ab les persones los apparrà, los acompanyen a dit monastir y stiguen en llur companyia, porque stiguien sens perill y ab quietut fins a tant S.M. y hage provehit y donat degut orde y remey qual de ma de sa real magestat s'espere.

Acords del Consell de Cent després d'haver oït els monjos i ermitans vinguts de Montserrat. Barcelona, 11 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, Núm. 94 (1584-85), fol. 55v.

En la sessió del Consell de Cent reunit en la sala gran del honorable consell fou acordat:» E quant el que és stat proposat que per lo que en lo dia de air la honorable vuytena elegida per lo present Consell de Cent jurats, sobre los negocis del monastir de N. S. de M. deslberà se donàs rahó en lo present Concell dels negocis de tanta importància, e per lo que celebrant lo present concell se ha entés que eran venguts a la present casa alguns monjos y ermitans de aquella casa, los qual venien y són vinguts per a donar rahó al present Concell dels agravis y vexacions pateixen en aquella.

Lo dit Concell atés a dita proposició y entesa la vinguda de dits monjos y ermitans, lo qual no deu ser sens gran ocassió, feu deliberatió y conclusió que pujasen dits monjos y ermitans junts en la present casa ensemps ab la honorable vuytena, los quals oyts y enteses de ells llurs pretensions y agravis y lo que més volrà deduhir al present Concell, lo qual après ne farà la deslberatió que ben vista li serà.

E oïts en presentia de dit Concell, poch après, alguns de dits monjos e hu dels ermitans en presentia dels altres monjos y ermitans, que tots junts vingueren en dit Concell, deduhint en efecte que per salvar llurs ànimas y vides per les inquietacions e altrament sostenien en dita casa de Montserrat, desitjant salvar llurs ànimes y les persones, desitjant acabar en pau les vides, són ara assí per a posar-se sots amparo y protectió dels concellers y del present Concell. E encontinent que dits monjos y hermitans s'en fóren anats de dit Concell, e hoïdes totes les coses susdites y la proposició que lo magnífich conceller en cap, de voluntat de sos companyons, feu en lo mode següent: ço és, com també sia notori durant la visita que per auctoritat de la Santa Sede Apostòlica feya lo r. señor bisbe de Leyda, de bona memòria, en lo monastir de N. Senyora de Montserrat y ans y après se són tenguts molts scàndols en gran deserverey de nostre Señor Déu Jesu Xprist y de la sua beneyta Mare, en total ruyna y peditió de dit monastir y en molt grans e irreparables danys dels monjos naturals de la Corona de Aragó, los quals són stats specificats y deduits per la major part de dicta vuytena y llegides dos cartes y un capítol de altre, ço és, una de fray Sebastián (...).

Minuta de la instrucció del Consell de Cent per a Miquel Bastida. Barcelona, 11 de març de 1585.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 64 (1584-91).

Instrucció y memorial del que ha de fer lo senyor Miquel Bastida, ciutadà d'esta ciutat, lo qual va a Sa Real Magestat ab orde del Consell de Cent jurats, celebrat a XI de març M.D.LXXXV.

Primerament, arribant en Leyda donarà la lletra d'esta ciutat que va per al Excellentíssim Lloctinent y Capità General, y li explicarà de paraula lo que ha entès dels monjos y hermitans que són vinguts de Montserrat los ha mogut a no poder aguardar sens molt gran perill de llurs vides y ànimes en dit monastir lo remey de Sa Magestat, ans són stats forsats de venir-se a esta ciutat y anarsen al monastir de Sant Pau, y que entenen lo prior del dit monastir de Sant Pau que molts particulars d'esta ciutat eren anats al dit monastir per aportar a llurs cases alguns de dits frares, per lo molt gran inconvenient que se offeria a persones religioses stiguessen en cases de seculars, determinà pregarlos a tots que restassen en dit monastir perque visquessen allí com a religiosos, y així stan vuy en dit monastir ab la quietut que's pot tenir, aguardant lo remey que de la mà de Sa Real Magestat speren.

E més dirà al Excellentíssim Lloctinent General, que entenen los magnífichs consellers que los dits monjos y hermitans naturals de la Corona d'Aragó, que eren restats en lo monastir de Montserrat se'n anaren de dit monastir y eren ja arribats a la present ciutat en lo monastir de Sant Pau, amb deslberatió de la vuytena determinaren se tingués concell de cent, lo qual determinà y deslberà, que dit senyor Bastida anàs ab diligència a Sa Real Magestat fent-li a saber lo que en assó passa, perque en cosa de tanta importància no's pot haver remey sino de mà de Sa Real Magestat y així que de part d'esta ciutat lo supplique ho vulla remediar y també determinà què se enviàs a dir a dits monjos y hermitans que tinguessen per bé de tornar a dit monastir offerint que ab llur companyhia aniria un conceller y assitiria en dit monastir fins a tant que de mà de Sa Real Magestat vingués lo remey, tal com se spera que ab tota seguretat de consciència y vida puguessen viurer en dita casa com en la deslberatió de dit consell de cent és llargament contingut, la qual porà mostrar a Sa Excelència.

Així que per lo sobredit, supplicarà a Sa Ex. de part d'aquesta ciutat, que sabent majorment com sap lo intent y voluntat d'esta ciutat ésser posar tant solament pau y quietut en dit monastir y procurar conservatió de aquell y de la devotió de tant S. C. sia servit a Sa R. Mag. suplicantlo vulla donar grata y prompta auditió a dit Bastida y donar prompte remey en dit negoci, de tal manera que dits monjos y hermitans y los altes que són en dit monastir, naturals de dita Corona d'Aragó, puguén viurer ab seguretat y quietut en aquell y allí acabar ses vides ab servey de N. S. y lo que més avant entendrà Sa Excelència

que convé scriurer en recomendatió de dit negoci y del bon succés de aquell.

Més, supplicarà a Sa Ex. sie servit scriurer al prior de Montserrat que scriga al prior de Sant Pau que en tota manera entretinga a dits monjos y hermitans en dit monastir y los done lo recapte que és menester perque no tinguen ocasió de estar en cases de particulars llaychs, manar en altra part y per an assó dit prior de Montserrat provehesca al dit prior de Sant Pau del que serà menester perque en esta manera serà més fàcil fer tornar a dits monjos y hermitans a dit monastir de Montserrat del que seria altrament si's divertíssen de dit monastir de Sant Pau.

Més, dit senyor Bastida, arribant en Çaragossa donarà la lletra d'esta ciutat que va per al ssenyors jurats de Çaragossa y de part d'esta ciutat los dirà lo que passa en aquest negoci suplicant-los lo vullen prendre per propi com també en ell tingan interès ab conformitat d'esta ciutat suppliquen a Sa Magestat per lo remey que ara de prompte té necessitat dit negoci y per lo que convé per lo esdevenidor y en particular que envie ab auctoritat apostòlica y en persona constituïda en dignitat ecclesiàstica, que no sia del hàbit de dit monastir ni dels regnes de Castella, perque acabe la visita començada per lo bisbe de Lleyda sospenent primerament los majordom y prior y posant-ne altres que no sien obligats ni inculpats en dita visita assi que ab tota llibertat se puga inquirir contra dels culpables y axí puga tenir dita visita lo fi que d'ella s'espere.

Lo mateix farà ab lo senyor don Juan de Sangege, comanador major de Castella y a les altres persones a qui van dirigides les lletres que aporta segons li aparega, tenint compte no done les que entindrà que li puguen destorbar parlar a Sa Magestat.

Més avant trobantse ab Sa Real Magestat li besarà les mans de part d'aquesta ciutat y li dirà que aquesta ciutat ha rebut molt gran contento y alegria del casament de la sereníssima princessa doña Catherina per la qual serà Nostre Senyor servit dar a Sa Real Magestat molts grans contents y alegries de nets y altres descendents los quals per molts anys prosarà en lo servey de Nostre Senyor.

I així mateix dirà que esta ciutat ha rebut particular mercè de la vinguda de Sa Real Magestat en aquestos regnes d'Aragó y spera ab molt gran contento y alegria rebrela major venint Sa Real Magestat a esta sua ciutat de Barcelona ahon estos sos fidelíssims vassalls per molts anys han desijat y vuy en gran manera desijen sa real presència suplicant-lo se servesca fer-nos tant gran mersè.

E més, explicarà a Sa Magestat que aquesta sua ciutat de Barcelona per ser protectora dels monastirs que en ella són y particularment del de N. S. de Montserrat sabent que en aquell concorrien causes molt importants que tenian molt gran necessitat de remey y reparo, suplicà a Sa Magestat intercedís ab Sa Sanctedat que provehís de un visitador ab auctoritat apostòlica que visitàs dita casa y castigàs y reparàs lo que tenia recessitat y dexàs en ella tant bon assiento que los religiosos que en ella són visquessen en sancta religió y monàstica disciplina de tal manera que lo servey de Nostre Senyor fos qual

en ell ha d'ésser y dit monastir, rendes y caritats d'aquella se conservàs y augmentàs y que per ço Sa Real Magestat manà provehir que vingués lo bisbe de Lleyda, lo qual fent dita visita morí y que dit visitador durant dita visita may volgué sospendre lo prior y majordoms qui eren inculpats en dita visita per hont se seguiren molts grans inconvenients y no's pogueren rebre molts testimonis que per no tenir llibertat de depositar no deposaren y també se seguiren que ab monjos y hermitans que havien depositat y ab llibertat parlat feren-los molts grans agravis, los quals han més continuat après de la mort de dit visitador, de tal manera que los monjos y hermitans naturals de estos regnes d'Aragó qe són restats en dit monastir són stats forsats dexar lo dit monastir y venirsen a esta sua ciutat y vuy stan en lo monastir de Sant Pau, que és del mateix orde, lo que tota esta sua ciutat ho ha molt sentit, y no obstant que ab molts diligèncias ha procurat y de cada hora procura persuadirlos que tornen a dit monastir y per ço afferirlos la seguretat que esta sua ciutat pot, empero entenent que així per les cosas que vuy concorren com per lo fi de dita visita y per lo esdevenidor en cosa de tanta importància és necessari lo remey vinga de Sa Real Magestat, han determinat los Concellers y Concell de Cent jurats suplicar a Sa Real Magestat per lo remey prompte y bastant qual de mà de Sa Real Magestat s'espere.

Los remeys que para suplicar a Sa Magestat serà que promptament i ab auctoritat apostòlica per lo nunci de Sa Sanctedat si en assó poder tinrà o altrament envie commissió a algun prelat d'aquesta província pera que continue la visita y aquella acabe y fassa que durant dita visita sia president en dita casa y en lo principi sospenga lo prior y majordom y ni pose altres que no sien inculpats en la dita visita y altres remeys que allí tractarà y li aparexerà sian bastants y estan ja advertits ab altres memorialis que en lo decurs de la visita són stats fets per part d'esta ciutat, los quals dit Bastida s'en portarà.

Més, farà que Sa Magestat veja les lletres de fray Sebastián de Enzinas y fray Diego de Frías y donarà gran sentiment a Sa Magestat de que molt ha sentit esta ciutat lo atreviment han tingut dits frares ab dites lletres y també farà lo mateix ab la lletra de fray Plácito de Salinas, no oblidantse lo descuit del prior, que essent presos dits frares per haver scrites dites lletres los soltà en la hora mateixa que fou mort dit bisbe.

I finalment farà y dirà lo que més convindrà serà faedor per la bona direcció de dit negoci dexant-ho a sa bona discretió.

Minuta de la carta del Consell de Cent als jurats de la ciutat de Saragossa, en què els assabenta que els monjos de Montserrat, fills de la Corona d'Aragó, s'han refugiat al monestir de San Pau del Camp de Barcelona i que donin fe a allò que els referirà de paraula Miquel Bastida. Barcelona, 12 de març de 1585.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 64 (1584-91).

Als molt illustres senyors, los senyors jurats de la ciutat de Saragossa.

Molt illustres senyors: No haver acabada lo bisbe de Leyda la visita que ab auctoritat apostòlica y per orde de Sa Magestat feya en lo monastir de Nostra Senyora de Montserrat, y no haver dit visitador suspès de sos càrrechs los majordoms y prior, que eren inculpats, en dita visita, ha donat causa que se continuàs entretant lo mal tracte que se ha tingut ab los monjos y hermitans naturals de la Corona d'Aragó, que ningun altre remey han pogut trobar los pobres monjos y hermitans naturals de dita Corona per a salvar ses vides y consiènties, segons ells diuen, sino dexar ses seldes y monastir, y venirse a esta ciutat, com de fet són vinguts los pochs que en el dit monastir eren restats ab salut, après dels motls treballs que són passats en aquell, per los quals són morts molts monjos y dels més principals, naturals d'estos regnes d'Aragó, i així que dits monjos y hermitans a dos dies són arribats a esta ciutat, y se han retirat en lo monastir de Sant Pau, que és del mateix orde. Esta és estada cosa que la ha sentida molt esta ciutat, y ha causat molt notable llàstima en los poblats d'ella veurer en nostra terra los fills d'aquella en tant gran treball y aflicció fora de son monastir, i per los que havem determinat enviar a Miquel Bastida, ciutedà d'esta ciutat perque de dites coses done rahó a Sa Magestat y supplique de convenient y prompte remey y tal qual de Sa Magestat speram en negoci de tanta qualitat. E com d'estos y altres negocis de consemblant qualitat acostuma esta ciutat dar part a V(ostre)s M(agnificèncie)s com altres voltes ha fet en aquest (negoci) del que s'ha succehit en lo dit monastir de Nostra Senyora de Montserrat y majorment en esta conjectura que Sa Real Magestat se troba en aquesta ciutat, a paregut per so ab ésta suplicar a Vs. Ms. sien servits donar fe y crehensa a dit Miquel Bastida en tot lo que per part d'esta ciutat los explicarà y prendre aquest negoci per propi, com així ho sia per tractarse de persones de la dita Corona d'Aragó, com perque a vostra ment, Vs. Ms. los negocis d'esta ciutat prendrels per a tals y així suplicar juntamente ab dit Bastida també per part d'aquexa ciutat a Sa Real Magestat per lo remey convenient, lo qual sie tant prompte y tal, qual la necessitat de negoci tant important requer, que a més que feram Vs. Ms. lo que acostumen, nos faran a nosaltres molt gran y particular mersè y Nostre Senyor les molt illustres persones de Vs. Ms. y aqueixa ciutat guarde y augmente com estos servidors de Vs. Ms. desijam. De Barcelona a XII de març M.D.LXXXV. De Vs. Ms. molt certs y affectats servidors, que les mans los besan. Los Consellers de Barcelona.

Minuta de la carta de creença del Consell de Cent al comte de Miranda, lloctinent i capità general de Catalunya, perquè doni fe a tot el que li dirà Miquel Bastida sobre els afers de Montserrat. Barcelona, 12 de març de 1585.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 64 (1584-91).

Al illustríssim y excelentíssim senyor, lo senyor compte de Miranda, loctinent y capità general de Sa Real Magestat en lo Principat de Catalunya y comptat de Roselló y Serdanya.

Illustríssim y Excelentíssim Senyor: Molt gran pena y particular aflicció ha sentida esta ciutat, que los fets que han passat en lo monestir de Nostra Senyora de Montserrat haja parat que los pochos naturals dels regnes d'Aragó, així monjos com hermitans, que allí són restats, sien forsats deixar ses seldas y regalos spirituals y anarsen de dit monestir, y sa de creure que las causas són stades molt notables y importants perque la major part de dits monjos y hermitans que se són anats, són personas de molta edat, molt graves y de molt gran exemple de sanctedat y virtut, que no's por creure se moguessen sens gran respecte; y dónans també molt gran pena veure lo notable dany que de assó se segueix en dit monestir y casa, així en la reputació y opinió d'aquella, com de la administració de la hassienda y caritats y desijant en tot lo degut remey y reparo, havem determinat enviar a Miquel Bastida, ciutedà d'esta ciutat a Sa Real Magestat del rey nostre senyor y a Vostra Excelència, lo qual explicarà a vostra Excelència de part nostra loqueen açó passa, y per ço suplicam a Vostra Excelència sia servit donar-li fe y crèdit en tot lo que per part nostra dirà, y pues Vostra Excelència més particularment té entesa nostra intentió y voluntat, que és procurar lo servey de Déu en dita casa dels religiosos de ella y las diligèncias que en assó havem fetas per las quals Vostra Excelència nos ha fetas molt grans mercès y nosaltres li havem donades moltes molèstias, serà servit Vostra Excelència fer-nos mercè de escriure per dit Bastida a Sa Real Magestat suplicant lo vulla donar-li grata auditió y prompte despeditió, manant provehir lo remey convenient y oportuno, qual speram de mà de Sa Real Magestat, que a més que en açó farà Vostra Excelència molt gran servey a Nostre Senyor, a nosaltres farà molt gran mercè y correspondrà a la molta speransa que sempre havem tinguda de rebre molts grans mercès de Vostra Excelència, la salut y vida del qual Nostre Senyor guarde y en majors stats augmente com nosaltres sos ervidors desijam. De Barcelona, a XII de març M.D.LXXXV. De vostra Excelència molt certs y affectats servidors. Los Consellers de Barceona.

Minuta de la carta del Consell de Cent al rei Felip II, donant-li notícia del que ha passat amb els monjos de Montserrat arran de la visita apostòlica. Barcelona, 12 de març de 1585.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 64 (1584-91).

Sacra, Catòlica Real Magestat: Los excessos que se han succeït en lo monastir de Nostra Senyora de Montserrat, en particular après de la mort del bisbe de Leyda, visitador y comissari apostòlich, per los qui regeixen y tenen l'administratió del dit monastir contra dels natuarals d'estos regnes d'Aragó són stats tals y tants que los pochos monjos y hermitans que y són, naturals de dits regnes són stats forsats desamparar dita casa y ses celdas y repós y venirse a esta ciutat, com de fet sen vingueren lo diumenge proppassat y vuy stan en lo monastir de Sant Pau d'esta ciutat, qui és de dit orde; y com la major part de dits monjos y hermitans sian persones de molts anys de vida y hàbit, de gran exemple y sanctedat, se ha de creurer, com ells diuen, que les dites causes de llur vinguda són molt importants y, segons han dit, no podian assegurar llurs ànimes y vides d'altra manera, y com aquestes y altres coses de tanta qualitat no puguen tenir reparo y convenient remey si no de la mà de vostra Real Magestat ha aparegut a esta ciutat enviar a vostra Real Magestat a Miquel Bastida, ciutadà d'aquella, per a fer entendra a vostra Real Magestat sie servit manar donar-li fe y crehensa en lo que en assó y en lo demás (que) per part d'esta ciutat a vostra Real Magestat explicarà; suplicarà a vostra Real Magestat sia de son real servey manar provehir de conveninet remey ab la prestesa que negoci de tanta qualitat requer y de mà de vostra Real Magestat s'espera, la real vida de la qual Nostre Senyor per molts anys ab salut conserve y ab augments de majors regnes y senyories prospere, com per nosaltres sos fidelíssims vassalls és desijat. D'esta sua ciutat de Barcelona a XII de març M.D.LXXXV.

De vostra Sacra Catòlica Real Magestat humils súbdits y vassals qui les reals mans d'aquella besen. Los Consellers de Barcelona.

Minuta de la carta del Consell de Cent al comte de Chinchón, sobre l'enviament de Miquel Bastida per a solucionar els problemes de Montserrat. Barcelona, 12 de març de 1585.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 64 (1584-91).

Al Illustríssim Senyor, el Senyor Compte de Xinxon, thesorer general de Sa Magestat en la Corona d'Aragó y del Consell de Sa Magestat.

Ilustríssim Senyor: En coses de tanta importància y qualitat com les que passen de present en la casa monastir de N. S. de Montserrat per les quals se fan gran desservey a Nostre Senyor Déu y grans danys a la devotió y bona opinió de gran santedat de dita santa casa, han tinguda gran obligatió los consellers d'esta ciutat predecessors nostres de tenir molt particular compte en sercar lo degut remey y així suplicar en dies passats a la Real Magestat del rey nostre senyor, fos de son real servey que ab intercessió sua se obtingués de Sa Santedat commissió pera visitar dita casa, com de fet se obtingué per al reverend bisbe de Lleyda, lo qual penjant la visita morí y après de sa mort se són seguides en dit monastir tals coses que lo remate de ellas a parat que sien stats forsats los pochos monjos y hermitans (que) són restats en dita casa naturals de la Corona d'Aragó, haver de dexar dita casa y llurs regalos spirituals y venirsen a esta ciutat per lo que nosaltres desijant continuar lo que nostres predecessors tant justament han començat havem tingut per bé de enviar a Miquel Bastida, ciutedà d'esta ciutat a Sa Magestat pera ferli entendre dites coses suplicantlo en lo degut remey, lo qual en negoci de tanta qualitat no pot venir sino de sa real mà y com sempre V. S. I. en estes y altres coses de consemblants qualitats nos haja feta mercè y ab Sa Real Magestat haje sempre intercedit per lo benefici d'aquesta ciutat y endemés d'esta santa casa de dit monastir de N. S. de Montserrat del qual V.S. és particular devot, havem per ço determinat que dit Bastida particularment referesca a V. S. I. lo que en dita casa passa, al qual serà V. S. I. servit donar plena fe y crehensa en tot lo que per part d'esta ciutat deduhirà y explicarà a V. S. I. nos fassa mercè procurar-li a dit Bastida prompta y grata audiència ab Sa Real Magestat y altrament tota mercè y bona expeditió de Sa Real Magestat en tot lo sobredit, que ultra que som certs que en assó V. S. I. farà gran servey a Nostra Senyora, nosaltres en particular ho rebrem a singular gràtia y mercè, qual de la mà de V. S. I. s'espera, la vida y salut del qual Nostre Senyor per molts anys ab salut conserve y en majors càrrechs prospere com per nosaltres en particular és desijat. De Barcelona, a XII de març M.D.LXXXV.

De V. S. I. molt certs y molt affectats servidors. Los Consellers de Barcelona.

Resolució de la comissió del Consell de Cent encarregada de tractar els afers de Montserrat, després de consultar amb diversos doctors en Sagrada Escripura i Dret. Barcelona, 18 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 56v.

Los magnífichs concellers y la major part de la vuytena dels negocis del monestir de N. Señora de Montserrat, convocats y congregats en la instàntia nova de Trenta, de les cases del honorable concell de dita ciutat, feren la deslberatió y conclusió següent:

Primerament, entesa la propositió feta per los dits magnífichs concellers, que a notitia dels dits concellers és pervengut que a la casa del dit monastir de Nostra Señora de Montserrat se ses seguit que haurien trets i expellits alguns monjos y hermitans de la casa de dit monastir, lo que han sentit molt, y desijant com fins assí procurar tota quietud, per ser cas tan àrduo feren deslberatió y conclusió que se hagués parer dels reverents y magnífichs doctors, axí en sacra pàgina com en cànones y leys per a que los aconsellassen lo que en aquest occorrent cas podien y devrien fer al servey de Déu y de Sa Magestat y bé y quietud de la dita casa de Montserrat, y perque més plenament entenguessen lo que fins assí havia deslberat la dita ciutat que a dits señors doctors fos llegida la dita deslberatió feta per lo concell de cent jurats a onse del present y corrent mes de mars, la qual per manament de Sa Magestat fonch llegida per mí Jaume de Enconbra, notari de Barchinona y scriva jurat de dit honorable Concell, e los reverents y magnífichs mestre Joan Vila, mestre Pere Benet Santa Maria, canonges de la seu y doctors en sacra theologia, mestre Onofre Pau Cellers y micer Pau Pla, doctors en drets, canonges de la seu de Barchinona, micer Miquel Ça Rovira, micer Rafel Masnovell, micer Francesch Ubach y micer Joan Castelle, doctors en drets. Attés que entenen la present ciutat de Barchinona sempre ha desitjat y procurat la pau y quietud de la cada del dit monastir de Montserrat y que ha tingut gran pesar de la vinguda dels monjos y hermitans de dita casa en la present ciutat, y de haver dexada dita casa de Montserrat y que ara té molt major pena del que's diu s'és seguit ara poc ha en dita casa de haver tret alguns monjos y donats de aquella, són de parer que la dita deslberatió feta per lo Concell de Cent a onze del present (Cf. Doc. 62) per ara no se esequite en anar los magnífichs concellers ters per a tornar en dita casa de Montserrat los monjos y hermitans que vuy són en lo monastir de Sant Pau, sino que se scrigue a Sa Magestat y a Sa Excelència ab tota la diligència posible, donant rahó del que ha passat, supplicant a Sa Magestat que sie servit de manar donar-hi lo remey convenient y prompte, perque dita casa no se acabe de perdre, i hagut dit parer dels dits doctors dits concellers y la major part de dita vuytena feu deslberatió que's seguesque lo concell y parer de dits doctors.

68

Resolució de la comissió del Consell de Cent encarregada de tractar els afers de Montserrat en ordre a com comunicar al lloctinent general del Principat el que havia passat a Montserrat. Barcelona, 19 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 57v.

Los magnífichs señors concellers y la major part de la vuytena per los negocis del monestir de N. Señora de Montserrat, ajuntats dins la instàntia nova del Concell de Trenta, feren la deslberatió y conclusió següents:

Primerament feren deslberatió y conclusió que per ara no se scrigue a Sa Excelència més del que ja está en la letra ordenada.

Més, que sie comés als magnífichs concellers la electió del correu o home de peu (que) ha de portar les lletres a Sa Excelència y al magnífich mossèn Bastida y en aquell se pague per sos treballs lo que deslberaran los magnífichs concellers del compte que pagar-se pot y sien spedides les cautheles necessàries.

69

Resolució del Consell de Cent en ordre a la manera de pacificar la situació de Montserrat, després de les accions armades dutes a terme pel donat fra Guillem. Barcelona, 20 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fols. 58v-62v.

Los magnífichs señors concellers y la major part de la vuytena per lo Concell de Cent Jurats per los negocis del monestir de N. Señora de Montserrat, convocats y congregats dins la instàntia nova del Concell de Trenta, de les cases del honorable Concell de dita ciutat havent entés que lo dia present lo magnífich micer Montserrat Guardiola és arribat en la present ciutat venint de Montserrat ahont stava per custòdia de aquella sancta casa per orde de Sa Excelència, y que en dita casa se havia seguida alguna novetat en sa persona deslberaren que mossèn Masnovell, advocat de la present casa y mossèn Montserrat Llavaneras, mercader, y mossèn Joan Serra, botiguer de tela, persones de la demunt dita vuytena, ansemps ab mossèn Miquel Josef Cellers, subsíndich de la present ciutat anassen a dit magnífich micer Guardiola y de part de la present ciutat lo supplicassen volgués dir i referir lo que ha passat

en dit monastir, tant en lo dia que's diu ne tragueren alguns frares quant en lo dia y hora de sa vinguda y partida y la causa de aquella, per quant aquesta ciutat a desitjat sempre y ab moltes diligènties procurat la pau y tranquil·tat de dit monastir y açó entén continuar y fer ab tota diligència que pugua, y per ço que faça mercè a esta ciutat de dir son vot y parer acerca del remey que per los desconcerts de aquella casa es menester, offerint per sa part la dita ciutat lo que pugua y dega.

E après lo mateix dia a les dotze hores de migjorn los sobredits mossèn Masnovell, mossèn Llavaneres y mossèn Serra, ab lo sobredit mossèn Miquel Josef Celers, subsíndich, estant ajuntats y congregats en la present casa y en lo lloch acostumat tenir-se concells, referiren com havem splicada la dita embaxada al dit magnífich mossèn Guardiola, en presència del illustre y molt reverent señor canceller, lo que micer Gordiola responent, dix que disapte jus proppasat de nits fra Guillem Anies, un donat francès que està en la granja de la Vinya Nova, en companya de alguna gent armada ere entrat en la mongia de Montserrat ab una càrrega de peix y se ere apoderat de la dita mongia y de les celdes dels monjos, los quals havia pres y de tres en tres y sents fer-los ningun mal los havia trets del dit monastir tant secretament que lo dit mossèn Gordiola ni altres no'n havien tingut algun sentiment, y que après al matí, lo dit mossèn Gordiola ven tanta gent armada tractant-ho molt pacíficament havia procurat que lo dit fra Guillem ne fes anar dita gent, com de fet l'an feu anar ab esta forma, ço és, fra Guillem feu-me pler, que pus ara ja són fora los castellans, vos feu falta a la Vinya que us ne aneu: en bonora, senyor, y més li digué dit mossèn Gordiola, un altre pler me haveu de fer, que us ne aneu al pare prior y que li demaneu licència y perdó y ell que us do la benedició, y dit que en bonora, senyor, y així y anà en sa compaya y en presència sua dit fra Guillem li demanà perdó y li besà les mans y dit prior li donà la benedició y licència per anarse'n y axí de fet s'en anà ab tota la gent, y après procurà dit Gordiola fer que alguns dels vasalls de Montserrat s'ajuntassen per guarda de la dita casa de hont se seguí que lo dilluns proppasat tornà lo dit fra Guillem ab molta armada y anà a la instàntia del dit mossèn Gordiola y encarant-li lo pedrenyal y fent-li altres maltractes, volent també contra de ell tirar de la daga, lo tragué y llansà del dit monastir, de hon a peu y sens pendre botes y ab molta pluja, que aleshores feya s'en hagué de anar com de fet s'en anà a Monistrol y après a Tarrasa y així vingué a Barcelona; y lo altre capítol, en quant li fonc demanat son parer y dix: que lo Concell Criminal starà aplegat y si a'n aquell aparagués acerca de asó tornar alguna resposta la tornaria o faria tornarla. E après, al cap de bona stona, lo magnífich mossèn Antoni Oliba, de part del Concell Criminal, en presència del dit señor canceller tornà per resposta que lo dit Concell Criminal deya que tenia entesa la gravetat del delictes comés en dita casa y en la persona de dit mossèn Gordiola, y que per so stave posat en fer justícia contra dels delinquents y saber lo principi, fonament y de hont strabava dit negoci. E més referiren los sobredits que stant a soles ab dit señor canceller, aguardant la resposta de dit Real Concell Criminal, diz lo dit señor que lo verdader remey millor y més sà de dit negoci,

lo qual és molt conforme a la obligació que tenen los magnífichs concellers, los quals ab molt bon consell se són interposats en les questions de la dita casa per apassiguar-les y per traure aquella santa casa dels dits conflictes era, que los magnífichs concellers deslberassen que lo dit magnífich conceller ters anàs a dit monastir y ab molta gran modèstia procuràs traure la gent armada que allí sta, restant dit conceller en guarda de la dita santa casa fins que altra cosa fos determinat, la qual relatió proferida per los sobredits y essent dit negoci proposat se feu deslliberatió y conclusió següent, que insequitur. Lo parer de dit señor canceller vaje lo magnífich conceller ters de la present ciutat ab les persones que aparrà al dit monastir de Montserrat y allí procur tot medi de pau, y que si hi haurà gent armada procur que s'en vaja y del que se ha succeït s'en scriga a Sa Magestat y al señor Lloctinent General del present principat, y que abans de executar-se açó se torne resposta a dit señor canceller dient-li la deslberatió de dit concell, la qual es feta ab tal forma y manera que el Concell Criminal pera no fer procehiment algú contra dita casa, ca qualsevol procehiment que lo dit Concell fes seria perjudicial, ab benigne procehiment de pau que dit conceller havia de fer en dita casa, e per tornar la dita resposta foren anomenants los sobredits, los quals anaren en casa de dit señor canceller y li feren a saber la sobredita deslberatió feta per dits magnífichs concellers y vuytena, suplicant-lo fos servit tractar ab lo dit Real Concell Criminal, a fi que tingue per bé de fer com en dita deslberatió se conté. E lo dit señor canceller, segons referiren los sobredits, digué que ajuntaria los dits doctors del Real Concell y que per les quatre hores tornassen per la resposta. E après los dits Masnovell y altres essent anats en casa de dit señor canceller referiren a dits magnífichs concellers y vuytena que del señor canceller los dix: que havia ajunyat lo Concell Criminal en sa casa y proposat y tractat del negoci y après de moltes plàtiques per quiscun de dits magnífichs doctors de dit Real Concell Criminal tingudes, y trobant-s-i allí presents alguns doctors del Real Concell Civil, qui a casa de dit señor canceller se trobaven per altre negoci, determinaren que en lo sobredit negoci no procehirien cosa alguna sino que tot ho dexarien com de fet ho dexavan en mà de dit señor canceller, e que dit señor canceller accepta dit càrrech fins a tant que lo Excellentíssim Lloctinent General en lo present principat fos tornat, stant y perseverant dit señor canceller en tot lo que havia dit y concellat, que los dits magnífichs concellers havien de fer, encarregant molt que dits señors concellers ho fessen en certa prestesa.

Més deslberaren, que ab lo magnífich conceller ters y ab companya vagen a la dita casa de Montserrat vuyt persones del Concell de Cent, ço és, dos de quiscun stament e un advocat de la present casa y lo subsíndich de aquella, mossèn Miquel Josef Cellers, e que lo dit magnífich conceller ters puga elegir una persona del stament que volrà, la qual també vaja en sa companya. E procehint a electió de les dites vuyt persones y advocat, elegiren y anomenaren per lo stament dels honorables ciutadans y militars: Miquel Doms, ciutadà, Jaume Salba; mercaders: Joan Casademont, Francesch Arles; artistes: Guillem Roig, apothecari, Joan Soldevila, chirurgià; menestrals: Damià Rosanes,

calseter, Pere Comes y en advocat elegiren y anomenaren al magnífich micer Rafel Joan Masnovell, advocat de la present casa.

Més deslliberaren que a bon compte sien lliurades y pagades per ara a Joan Roig, flassader, dos centes liures per metre y convertir aquelles en les despeses fahedores per la anada de dit magnífich conceller ters y les persones demunt dites y altres que aniran ab dit conceller ters. E quan de aquelles dit Roig ne done compte al rational de la present ciutat, com se acostume. E que sien pagades del dret ordinari e extraordinari de hont se poden pagar semblants coses per tractar-se de llibertats y constitutions de la terra. E que sien spedides les cautheles necessàries.

70

Minuta de la carta del Consell de Cent a Miquel Bastida, ambaixador seu a la Cort de Madrid, referint-li l'expulsió dels monjos castellans de Montserrat el dissabte 16 de març de 1585. Barcelona, 21? de març de 1585.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 64 (1584-91).

Al molt M. Senyor lo senyor mossèn Miquel Bastida, ciutedà de Barcelona y embaxador de dita ciutat en Cort de Sa Magestat:

Aprés que V. M. se és partit havem entés que en Montserrat se ha seguida la novetat que V. M. entendrà, la qual havem sentit en extrem, així perque és en molt gran dany de aquella santa casa del monastir de N. Sra. de Montserrat y de la reputació y auctoritat de aquella, com perque entenem que ha de ser en desgust de Sa Real Magestat y dany del negoci que tant de temps ha dóna fatiga a esta ciutat y li ha donats grans treballs pera concordar y aporta-lo a degut fi, lo que sens és dit del que ha passat és que dissapte a XVI del present a les deu o onze hores de la nit alguna gent armada y no's sap verament lo nombre arribà ab un traginer a la porta de la majordomia y feu que lo traginer tocàs en dita porta y fes obrir, y entrant lo traginer entraren dits homens, los quals anaren per tot lo monastir de celda en celda y les feres obrir, y als frares qui en elles staven los feren exir del dit monastir y fins a Santa Cecília y allí los donaren mules i diners y gent qui es acompanyàs y es ne feren anar, diense mes avant que assó feren ab tanta poca remor ni ruydo que lo magnífich mossèn Guardiola que allí stave en dit monastir no en sentí cosa ninguna y que es feu sense fer dany ni mal a ninguna persona, axí dels monjos com dels donats que tragueren de casa; los monjos y altres que de dit monastir han tret diuen que són vint y dos y ab ells no y és lo prior; fins en aquesta hora no havem sabut quin camí aporten ni ahont van. Aquesta novetat nos ha donat pena molt gran, com tenim dit per les causes sobredites y també

perque no està en mà nostra de poder remediarmo de la manera que voldriem y reparar lo dany que aquella santa casa ha rebut com és de nostra voluntat, y en fins assí no havem entés que en aquesta cosa (sia) concert particular dels vehins de Montserrat, sino que creyem que és concert d'alguns donats que sens saber-ho los monjos naturals de esta Corona, dassi mateix ho han fet fer. Axi que en negoci tant àrduo y de importància havem determinat aguardar lo remey de Sa Real Magestat, lo qual per sa benignitat y clemència (sia) tal qual convinga al servey de Nostre Senyor y seu, honra e benefici de aquella santa casa. V. M. après de haver donada la que va ab ésta a Sa Real Magestat lo informará llargament de la intenció y voluntat de aquesta ciutat que a soles és stada per remediarm los scàndols que en aquest particular se podrian seguir y majorment evitar que no s'esdevingués aquest y per açó particularment s'és interposada en aquest negoci y ha suplicat a Sa Magestat moltes voltes los deguts remeys y particularment per la visita que haurie de ésser causa de apassiguar lo dit monastir y és molt clar y cert que si aquella fora feta haguesen cessat moltes coses que deuen haver donat occassió en aquest desordre; y era dita visita únich remey per a tot assó y així continuantse aquella és cert tot se remediaria, majorment essent lo visitador que Sa Magestat serà servit fer anomenar persona neutral y no del hàbit de dit monastir. També informará V. M. lo molt que havem sentit y ens pesa aquest desatino y la causa per la qual haviem de pensar que no's podria seguir stant lo magnífich mossèn Guadiola en guarda de la dita casa, lo qual segons se diu no'n sentí cosa alguna fins al matí que la y digueren. També informará V. M. y dirà a Sa Real Magestat que aquesta ciutat tant atenta a son real servey y benefici de dita casa, en aquest mateix dia ha ajuntada la vuytena, consell que pera'n assó ésta stà destinada per lo Concell de Cent y molts doctors així theòlechs com canonistes y llegistes pera que aconcullen a aquesta ciutat qué és lo que puga y dega fer per remediarm dit dany y aquietar en quant puga, la dita casa (de Montserrat) pera totes les vies y modos que per assó se entenga que convingan en benefici de dit negoci, bé que se entén que lo vertader remey, reparo perpetuo y durador, és que Sa Real Magestat se servesca de enviar qui acabe la dita visita y fasse justícia que aleshores serà fàcil tornar ajuntar-se los uns y los altres en lo dit monastir. Y que stant tots junts tingan pau sense seguirse scàndols ni inconvenients. E més dirà V. M. e informará lo que més avant entengue convé per al benefici de dit negoci, pau, tranquilitat y ben stament d'aquell monastir, lo qual nosaltres en gran manera desijam dexant-ho ala discretió de V. M. pus sap en dit negoci lo que fins assí ha passat, tenint sempre molt gran compte que Sa Magestat entenga que aquesta ciutat no y ha fet ni procurat sino lo bé y pau de dit monastir y no scàndol ni desconcert, qual és aquest.

Informará més avant V. M. als senyors vicecanciller y regents del Supremo y Real Consell d'Aragó y a les altres persones per a les quals V. M. sen ha portades lletres suplicantlos de nostra part vulla valer y ajudar en aquesta santa casa intercedint ab Sa Real Magestat per lo bon assiento de aquest negoci. Havem també scrit al senyor llocinent general suplicant-lo nos fassa mercè que scriga a Sa Real Magestat per lo bon succés de dit negoci.

Acord del Consell de Cent de demanar parer al canceller sobre el que s'hauria de fer per solucionar els problemes de Montserrat, i a la seu i als monestirs barcelonins oracions per a la bona resolució d'aquells problemes. Barcelona, 24 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 64r.

Los magnífighs señors concellers, lo ters absent, y la major part de la vuytena elegida per los negocis de N. S. de Montserrat, ajuntats en la casa del magnífigh conceller en cap, situada en lo Born, feren deslberatió y conclusió que alguns de la vuytena vajan a parlar ab lo señor canceller y amostar la lletra del conceller ters, la qual ha scrita de Montserrat, y que li diga com stem ajuntats en casa del conceller en cap y què li par a sa señoria que's deu fer, y que lo síndich vaja al reverent capítol de la seu i per tots los monastirs de monjos y monges de la present ciutat a supplicar-los que fassen pregàries a Nstre Senyor Déu y a la sua beneyta Mare per directió del negoci occorrent de N. Señora de Montserrat. E tornat mossèn Llavaneres, mossèn Mamble y mossèn Serra embaxadors tramesos al señor canceller per lo effecte demunt dit relataren lo que havien passat ab lo dit señor canceller.

Acord del Consell de Cent d'enviar la carta del lloctinent al canceller, tot demanant-li el seu parer sobre el seu contingut en ordre a prendre la resolució per a resoldre amb encert els afers de Montserrat. Barcelona, 25 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, Núm. 94 (1584-85) fol. 64v.

Los magnífighs señors concellers, lo ters absent de la present ciutat, y la major part de la vuytena elegida per los negocis de N. S. de Montserrat, ajuntats en la casa del magnífigh conceller en cap, situada en la plassa del Born, entesa y llegida la letra que lo Excelentíssim Lloctinent y Capità General de Sa Magestat ha enviada als dits señors concellers, de la vila de Ygolada, de XXII del corrent mes de març, feren deslberatió y conclusió que lo síndich de la present ciutat vaja a casa del señor canceller de part de dits señors concellers y vuytena y li amostre dita lletra y que'l supplique acerca del que lo señor Lloctinent General scriu en sa lletra que los religiosos que són stats trets de Montserrat aniran a

una de les granges vehines de dit monastir per a que allí (es) reparen y encontinent a ses celdes, que sa señoria vulla intercedir a Sa Excelència y se li advertesque que tornant dits religiosos y los que vuy stan en Sant Pau en les celdes poden seguir alguns inconvenients y que's considere molt.

73

Acord del Consell de Cent de posar en coneixement del rei el robatori de 8.000 lliures de Montserrat, prop de Cervera. Barcelona, 26 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 65v.

Los magnífichs señors concellers, lo ters absent de la present ciutat, y la major part de la vuytena elegida per los negocis de N. S. de Montserrat, convocats y congregats dins la instàntia nova de Trenta, de les cases del honorable Concell de dita ciutat, feren desliberatió y conclusió que attés lo robo de vuyt milia liures se aportaven ab quatre càrregues, se entén s'es fet aço poch ha de la casa de Montserrat, segons se ha trobat vuy per medi dels reverents y magnífichs señors diputats de Cathalunya, los quals han enviat assí lo discret mossèn Luis Rafet, notari de Barchinona y scriva major de la casa de la Diputació amostrant-los una lletra del diputat de la vila de Cervera, ab la qual acusa en substàntia dit robo; que se scriga a Sa Magestat donant-li rahó de dit fet y a mossèn Bastida per a que digue a Sa Magestat y també se scrigue als diputats y jurats de Saragossa sobre lo mateix cas, a fi y effecte que se entengue clarament qui ha robat dits diners de dita casa de Montserrat e lo (que) més convindrà acerca d'est particular.

Més, que s'envie lo síndich de la present ciutat al canceller que li diga lo que passa del robo de la moneda y que fins vuy no's sab ninguna cosa de nou y occorent alguna cosa se li notificarà y que sa señoria sobre aquest particular y de tot lo negoci dit ne tracte ab Sa Excelència y procure en advertir a Sa Excelència de tots los inconvenients que sobre assó se consideren.

Més, que sien pagats a mossèn Joan Salor, síndich de la present ciutat deu lliures per ses dietes de síndich dies vaga en anar a N. Señora de Montserrat perlos negocis de aquella casa per ordre dels magnífichs concellers y vuytena y que li sien pagades del compte més spedit.

Acord del Consell de Cent encarregant al conseller tercer que estava a Montserrat, que fes fora de dit monestir i muntanya la gent armada, llevat de la que hi havia allà en companyia del veguer de Manresa, per ordre del lloctinent. Barcelona, 27 de març de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, Núm. 94 (1584-85), fols. 66v-67r.

Los magnífichs señors concellers, lo ters absent, y la major part de la vuytena elegida per los negocis de N. S. de Montserrat, convocats y congregats dins la instàntia nova del Concell de Trenta, de les cases del honorable Concell de dita ciutat, feren deslberatió y conclusió següents: ço és, que entesa la relatió que en lo present concell han feta los magnífichs mossèn Jaume Salba y mossèn Rafel Joan Masnovell del que fins assí han tractat axí ab Sa Excelència en la vila de Ygolada y assí en Barcelona y ab los molt reverent y magnífich señor canceller y miser Quintana, reverent del Concell Supremo y ab lo reverent mossèn Cordelles y de que convé per tots medis possibles se pasifique la casa del monasterio de N. S. de Montserrat, que per so se scrigue al magnífich señor conceller ters, que vuy se troba en dita casa de Montserrat, que fase totes les diligènties, continuant les que ja fins así té fetes, de manera que no reste alguna persona armada en dita casa y montanya, sino la que sta en compaya del veguer de Manresa per orde de Sa Excelència, y que procure ab totes les matexes diligènties de dar fer-ho entendre als pares reverents que's troben en lo govern de dita casa, que no romangue algun home armat en dita casa y montanya, sino los ja dits, perque importa y convé molt a la bona directió de dit negoci, y que los dits señors Jaume Salba y miser Masnovell vagen a Sa Excelència fent-lo saber lo que se scriu al dit conceller ters per vitut de la present deslberatió, suplicant a Sa Excelència sie servit manar scriure a dit veguer de Manresa ajude en tot lo que pugue al dit magnífich señor conceller ters y sertifich y face relatió dit veguer a Sa Excelència del stament en que starà dita casa y montanya.

Més, que sien donades y pagades a Joan Roig, flasader, dos centes liures a bon compte de les despeses que's fan en Montserrat per lo magnífich conseller ters y sa companya del compte ordinari y extraordinari, y que sien spedides las cautheles necessàries ab que dit Roig suporte y done compte al rational d'esta ciutat.

75

Acord del Consell de Cent d'enviar a Montserrat Miquel Bastida i Miquel Doms per tractar amb el conseller terç sobre els afers de Montserrat. Barcelona, 4 d'abril de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 69v.

Los magnífichs señors concellers, lo ters absent, y la major part de la vuytena elegida per los negocis de Nostra Señora de Montserrat, ajuntats dins la instàntia nova del Concell de Trenta, feren deslberatió y conclusió que mossèn Miquel Bastida y mossèn Miquel Doms vagen promptament y a la posta al monastir de Montserrat ab lletra ab lur crehensa dels magnífichs concellers per lo magnífich conceller ters, qui allí és, per a que tracte, apunte y assente lo que més convingue per la quietud y assiento de les inquietuts són y passen en dita casa com millor convingue y entendrà dels dits señors Bastida y Doms, y que dit señor Doms romangue en Montserrat y mossèn Bastida s'en torne per a fer relatió als señors concellers y vuytena del que allí haurà apuntat y tractat.

76

Acord del Consell de Cent de tornar resposta al virrei sobre els afers de Montserrat. Barcelona, 9 d'abril de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, Núm. 94 (1584-85), fol. 74r.

Los magnífichs señors concellers, lo ters absent, y la major part de la vuytena elegida per los negocis de Nostra Señora de Montserrat, ajuntats dins la instàntia nova del Concell de Trenta, de les cases del honorable Concell de dita ciutat, feren deslberatió y conclusió que's tone resposta al señor virey y que feta assí relatió del que Sa Excelència y el señor canceller ha dit, y oits lo parer dels pares de Sant Pau, sense parer dels quals aquest negoci no's poria determinar, a dits parés per parexer-los la cosa àrdua, de aturar-se temps y tractar ab los altres y tornar resposta.

Resolució del Consell de Cent de deixar al criteri del conseller terç, deixar Montserrat i tornar-se'n a Barcelona. Barcelona, 16 d'abril de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 81r.

Los magnífichs señors concellers, lo ters absent, y la major part de la vuytena de Montserrat, ajuntats dins la instàntia nova del Concell de Trenta, de les cases del honorable Concell de dita ciutat, feren les desliberacions següents:

Primerament, que's dexe a desliberatió y determinatió del señor conceller ters y dels señors que estan ab sa compaya de venir-se'n de Montserrat y que se envien ja les mules allí.

Més, que sien pagades al señor conceller ters cent liures y que sien despedides les cautheles necessàries del dret ordinari y extraordinari.

Acord del Consell de Cent, de que s'enviï al rei el memorial que tracta de la visita, tot suplicant-li que mani al general de la Congregació que faci tornar a Montserrat els monjos naturals de la Corona d'Aragó, professors d'aquella casa, que resideixen a Castella. Barcelona, 24 de maig de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 93v.

Los magnífichs señors concellers, lo terç absent, y la major part de la vuytena elegida dels negocis de Nostra Señora de Montserrat, convocats y congregats en la instàntia nova del Concell de Trenta, de les cases del honorable Concell de dita ciutat, feren les desliberacions y conclusions següents:

Primerament, que lo memorial que tracte de la visita del monestir de Notra Señora de Montserrat se done a de part a Sa Magestat y també que s'en done rahó als señors diputats, per a que junctament ab la present ciutat demanen lo que la present ciutat demana aserca de dita visita y que en dit memorial se affegesca que Sa Magestat sie servit de de manar al General que fassa tornar los frares fills de lacasa de Montserrat que sien de la Corona de Aragó y vuy se troben en Castella per convenir al servey de dita santa casa y que en lo demás del governn de dita casa reste com ara se stà fins a tant que lo visitador haje complit son offici.

Resolució del Consell de Cent que s'escrigui al rei segons la súplica del prior de Montserrat i que es paguin certes despeses fetes en ocasió de l'anada a Montserrat del conseller terç, per ordre de la ciutat. Barcelona, 17 de juliol de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 115r.

Los magnífichs señors concellers y la honorable vuytena elegida per los negocis de Montserrat, ajuntats en la instàntia nova del Concell de Trenta, de les cases de la dita ciutat, feren les desliberacions següents:

Que se scrigue a Sa Magestat sobre tots los caps continguts en la suplicació presentada per lo reverent Jaume Negre, prior y conventual del monastir de N. S. de Montserrat per açó constituïts, y que se done part als señors diputats porque ells també per sa part ho scriguen y facen ses diligènties com fins assí han fet y també que se represente tot al Concell de la XXIIIa, a effecte que per orde de dit Concell se scriga als síndichs de Cort que tracten ab Sa Magestat sobre dit negoci y ho executen ab tanta diligència y favor possible, porque Sa Magestat se servesca provehir acerca de les coses supplicades.

Que sien pagades a Jaume Martí palloler de la ciutat dos centes lliures que per pòliça dels magnífichs concellers donà a mossèn Anthoni Coll, cirurgià, per metrer y convertir aquelles en pagar les despeses se feyen en Montserrat per lo magífich conceller ters y altres qui per ordinació de la present ciutat estaven en Montserrat, les quals dos centes lliures staven desliberades se donassen a Joan Roig a XXVII de mars proppassat, lo qual per star impedit no pogué anar y per la concernent necessitat no's pague lo axi acordat fer per altre desliberació los magnífichs concellers y vuytena, sino que se feu dita pòliça, axí que la delliberació feta que se donassen a Joan Roig sie tinguda per no feta, y per ço sien despedides les cautheles necessàries.

Resolució del Consell de Cent d'enviar ambaixadors al nou bisbe de Lleida, nomenat visitador apostòlic per acabar la visita de Montserrat. Barcelona, 1 de novembre de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, Núm. 94 (1584-85), fol. 161r.

Los magnífichs señors concellers, restants en lo present any y la major part de la honorable vuytena dels negocis de Nostra Señora de Montserrat,

ajuntats y congregats en casa del magnífich señor mossèn Simon Joan Desplà, altre dels dits dos concellers, situada al costat de la yglésia parrochial de Sant Miquel, feren deslberatió y conclusió, que sia feta embaxada al reverendíssim señor bisbe, elet de Leyda, y visitador aposthòlich, novament elegit del dit monestir de Nostra Señora de Montserrat, deduhint y explicant a sa señoria de part de la present ciutat lo que més convé per al bé y conservatió de dita casa e la pau y quietut dels pares de dit monastir y que per ço se scriga a dit señor visitador e per fer la dita embaxada elegiren als magnífichs mossèn Miquel Doms, ciutedà, micer Rafel Sabata, notari y servint vuy lo offici de syndich en loch del discret en Joan Sala, notari de Barcelona y síndich de dita ciutat, absent. E per dita anada, per ara, sien dades al dit Pere Sabata trenta lliures del dret més expedit e per ço sien fetes e expedides les cautheles necessàries.

81

Resolució del Consell de Cent de donar carta de creença per a Mn. Cahors, que està a les corts de Montsó, autoritzant-lo perquè en nom de la ciutat pugui tractar els afers de la visita de Montserrat i que es contesti la carta rebuda del bisbe de Lleida. Barcelona, 16 de novembre de 1585.

AHMB, *Deliberacions del Consell de Cent*, núm. 94 (1584-85), fol. 172v.

Los magnífichs señors concellers al present restants de la ciutat de Barcelona y la major part de la vuytena dels negocis del monastir de Nostra Señora de Montserrat, feren les deslberations y conclusions següents:

Primo, que per quan lo magnífich mossèn Galceran Cohorts, resident al present en les Corts de Monçó, ha scrit que ab ell de sí mateix y per la devossió té al monastir de Nostra Señora de Montserrat ha tractat y procurat que se fes embaxada a Sa Magestat porque fos servit de fes provisió per los pares de Montserrat per la Corona de Aragó y separada de la justícia de Castella y si alguns li demanen en quin nom ell ho insta, que per ço supplica a la ciutat fassa una letra demanant lo que entenga en sollicitar dits negocis, feren per ço deslberatió y conclusió que se fassa la letra que demana mossèn Cahors ab ses letres, regraciant-li sa bona voluntat, però que entenga que la ciutat no entén que ell ab despeses ni gastos de la ciutat ha de tractar los negocis de Montserrat, y ab protestatió que no se li entén pagar gastos alguns, y que sols dita letra se fa per complaure a ell y dar-li la auctoritat que demana y que après de haver-se-li scrit lo que és mester se li scriga en altre capítol lo que ab la present se deslbera.

Més, que respongan al reverendíssim señor bisbe de Leyda a la letra que ell ha escrita.

Carta del Consell de Cent a l'abat de Montserrat, fra Joan Campmany, congratulant-se de la seva elecció. Barcelona 30 de setembre de 1586.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 65 (6-VII-1586 a 30-XI-1588) fol. 23r-v.

Al Illre. y molt Rnd. fra Joan Campmany, abat de nra. Señora de Montserrat.

Illre. Y molt Rnd. Señor: La de nostra paternitat havem rebuda y no és stada poca la alegria y contento que esta ciutat y tots nosaltres en particular havem tinguda de la tan bona y sancta electió feta per lo Illm. Señor bisbe y visitador de la persona de vostra paternitat, concurrent en ella tantes qualitats per molts maiors càrrechs, de hont no porà deixar la administració y devotió de aqueixa santa casa de augmentà tenint un patró y emparo tant bo com v. paternitat, el qual nra. Señora patrona de aqueixa santa casa darà molts anys de vida y pagarà a v. pt. los treballs que suportarà, y en tot lo que esta ciutat porà afavorir, ajudar y valer a v. paternitat stà propmte en servir a v. pt. en tot lo que li serà servey, com sempre ha estat aparellada en tot lo que ha convingut per lo bé y útil deixa santa casa. Cuya Ille. y molt Rnt. persona nre. Señor guarde ab augment de maiors càrrechs. Desta ciutat de Barcelona, a XXX de setembre M. D. LXXXVI.

Carta del Consell de Cent a l'abat de Montserrat, fra Joan Campmany, demanant-li una còpia de l'acta de la visita apostòlica. Barcelona 14 de novembre de 1586.

AHMB, *Lletres closes*, núm. 65 (1586-88) fol. 36v-37r.

Al Illre. y molt Rnd. fra Joan Campmany, abat de nra. Señora de Montserrat.

Illre. Y molt Rnd. Señor: Tenim entés que un home de la Vall de Aran és exit de dita vall i passant a loch que es diu Orrit dorm en un corral sobre una sàrria y après uns de dit loch prenent per servirse de dita sàrria se serien empestades sich o sis persones y que dit home per avuy estaria en Monistrol y tement no sia causa de pestiferar dit loch y eixa casa de hont se poria seguir molt gran dany a esta ciutat, pregam molt a v. pt. sia servit ynformar-se de dit home y pus és aquí mossèn Massaguer chirurgià desta ciutat, qui sap les

entresenyas com va vestit, lo qual és en aixà casa per entre que dit home sia pres y posat en part que no puga empestiferar a ningú y encara fer-lo castigar y assó ab la discretió com sap convé al benefici públich.

També desijam veure la visita que lo señor bisbe de Vich ha feta en eixa casa, pera que assí nosaltres y les persones de la vuytena que tenen càrrech de affavorir eixa casa puguen tenir relatió de aquella, v. pt. sie servit enviár-nos-ne una còpia della ab promptitud, perque pugam donar rahó della a dites persones, com és raó. Cuya Illre. y molt Rva. persona nre. Señor guarde ab augment de maiors càrrechs. De Barcelona, a 14 de novembre de M.D.LXXXVI.

